

EUROBAROMETER 70

ALLMÄNNA OPINIONEN I EUROPEISKA UNIONEN

HÖSTEN 2008

NATIONAL REPORT

SWEDEN

Undersökningen som ligger till grund för den här rapporten har beställts och koordinerats av Generaldirektoratet för kommunikation.

Rapporten har producerats för den Europeiska kommissionens representation i Sverige.

Det här dokumentet representerar inte den Europeiska kommissionens åsikter. De tolkningar och åsikter som framförs är uteslutande författarens.

EUROBAROMETER 70.1

Innehållsförteckning

INLEDNING

I SITUATIONEN I SVERIGE

- I.a Oro för ekonomin i Sverige – men långt från svartsyn
- I.b Ett folk kluvet i lika stora delar
- I.c Svenskarna skiljer på egna och landets problem

II BILDEN AV EU

- II.a Svenskarnas bild av EU är positiv
- II.b Synen på inflytandet i EU
- II.c Ett EU med olika hastigheter

III BESLUTSNIVÅ OCH EU-INTEGRATION

- III.a Var bör besluten fattas?
- III.b Åsikter om gemensamma uppgifter för EU
- III.c Europeisk integration

IV GLOBALISERING

- IV.a EU och globaliseringens effekter
- IV.b Murens fall
- IV.c Från 15 till 27 medlemmar

V KONFLIKTEN MELLAN RYSSLAND OCH GEORGIEN

VI EU:s BUDGET

SAMMANFATTNING

VII TEKNISK FÖRKLARING

VIII EUROBAROMETERNS FRÅGOR

INLEDNING

Den här rapporten bygger på en opinionsundersökning som genomfördes mellan den 6 oktober och den 6 november 2008 i 31 europeiska länder. Sammanlagt har 30 133 personer intervjuats. Av dessa intervjupersoner finns 26 618 i Europeiska unionens 27 medlemsländer. Den gruppen kallas EU27. När jämförelser görs mellan Sverige och övriga Europa är det EU27 som avses om inget annat sägs. Intervjuer har även gjorts i kandidatländerna Turkiet, Kroatien och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien och därutöver i den turkiska delen av Cypern. En standardutgåva av Eurobarometern produceras och ges ut två gånger per år.

Bilden av ekonomin mörknar i Sverige och än mer i Europa. I den undersökning som genomfördes för ett år sedan (EB 68.1) ansåg 86 % av svenskarna att ekonomin var bra i det egna landet jämfört med 54 % i denna mätning (EB 70.1). Men det är inte frågan om ett entydigt eller kompakt mörker. Visserligen bedömer något fler svenskar arbetsmarknaden som dålig (50 %) än som bra (48 %) å andra sidan är nio av tio nöjda med ekonomin i det egna hushållet. Enligt fyra av fem svenskar är tillståndet för världens ekonomi dåligt men den svenska ekonomin uppfattas som bra av mer än hälften (54 %). Dock tyder alla framskrivningar av trender från svenska och internationella prognosinstitut på att läget försämras i ekonomin och på arbetsmarknaden.

De nya a-kassebestämmelserna har kritiserats i svenska medier de senaste åren. Fackföreningar, den politiska oppositionen och många andra har ifrågasatt de reformer regeringen genomfört på området. Trots det anser något fler svenskar (45 %) att arbetslöshetsersättningen är bra än dålig (41 %). Skillnaden är inte stor och det återstår att se hur opinionen påverkas av en stigande arbetslöshet.

Så kallade utanförskapsområden är vanligen förorter till större städer där invandrare dominerar. Arbetslösheten är hög och beroendet av socialbidrag och transfereringar omfattande. När varannan svensk (52 %) anser att relationerna mellan folk med olika etnisk bakgrund är dåliga ska det nog ses mot den här bakgrunden.

När en ekonomisk kris rullar över världen är det självklart att det påverkar människors förväntningar på framtiden. Hälften av svenskarna väntar sig att ekonomin i Sverige ska bli sämre, och en fjärdedel att den förblir oförändrad. Nästan sju av tio (66 %) tror att arbetsmarknaden försämras under det kommande året och förväntningarna på EU:s och världens ekonomi är negativa.

Svenskarna anser också att ekonomin och arbetslösheten är de två viktigaste frågorna Sverige möter för närvarande. På det personliga planet kommer ekonomin visserligen högt, men arbetslösheten långt ner i rangordningen av viktiga frågor.

Många fler svenskar tycker att medlemskapet i EU är en bra sak jämfört med dem som anser det vara dåligt. På samma sätt är det en stor övervikt för dem som menar att Sverige haft fördelar av medlemskapet. Fler svenskar litar på än misstror den Europeiska unionen och mer än dubbelt så många har en positiv bild av EU än en negativ. I undersökningen finns det inget underlag för att beskriva svenskarna som ett speciellt EU-kritiskt folk. Siffrorna skiljer sig inte nämnvärt från dem för européerna i allmänhet.

Åtta av tio svenskar menar att Sveriges röst räknas i EU jämfört med sex av tio européer. Och en stor majoritet (62 %) tycker att EU tar hänsyn till Sveriges intressen. Det ska jämföras med att bara drygt fyra av tio EU-medborgare har den uppfattningen. Inte heller här tecknas profilen av ett speciellt EU-kritiskt folk.

När svenskar och européer bedömer hur snabbt EU utvecklas (en sjugradig skala) och hur snabbt unionen borde utvecklas uppstår en intressant skillnad. Tendensen är klar. Såväl svenskar som européer vill ha ett EU som ökar takten i sin utveckling.

Brottsbekämpning, terrorism, miljöskydd, jordbruk och fiske, forskning, stöd till utsatta regioner, energi, konkurrens och transporter är områden där svenskarna anser att beslut borde fattas inom EU. På flera andra områden – försvar och utrikespolitik, immigration, arbetslöshet, konsumentskydd och inflationsbekämpning – pekar stora minoriteter i samma riktning. Skillnaden mellan svenskarnas preferenser och européernas är liten. Det verkar om de flesta godtar EU som en viktig beslutsarena på ett stort antal områden.

Det finns en liten övervikt för dem som vill ha den gemensamma valutan (48 %) jämfört med dem som är mot (47 %). Däremot är en stor majoritet (56 %) för en gemensam utrikespolitik. Detsamma gäller en gemensam försvars- och säkerhetspolitik. Svenskarna är dessutom, jämfört med européerna i allmänhet, entusiaster för en fortsatt utvidgning av EU. Inget av detta kan beskrivas som speciellt EU-kritiskt.

Svenskarna är genomgående mer positivt inställda till globaliseringen än EU-medborgarna i allmänhet. Många fler ser möjligheter snarare än hot i den processen. Och svenskarna tror mer på EU:s förmåga att skydda oss från globaliseringens negativa effekter och möjliggöra för medborgarna att utnyttja globaliseringens fördelar än de flesta andra européer. Sex av tio svenskar anser också att EU stärkts av utvidgningen från 15 till 27 medlemmar.

Många svenskar tror att EU använder största delen av sin budget på byråkratin och regionala investeringar. Dessutom är det en betydligt större andel svenskar än européer som pekar ut byråkrati och regionala investeringar som största budgetposter. Bilden av en omfattande Brysselbyråkrati tycks ha fått starkare fäste i Sverige än på andra håll.

Om svenskarna fick bestämma skulle EU:s budget i första hand gå till klimatfrågor och miljöskydd. Hälsa, arbetsmarknad och sociala frågor kommer också högt. Det är rätt väntat eftersom det här kan sägas vara traditionellt ”svenska” frågor. Men forskning och energifrågor får lika stora andelar och kanske signalerar att menyn för vilka frågor som svenskarna tycker är viktiga i Europa har breddats.

Rapporten har sex huvudkapitel. De har kort återgivits ovan. Den kompletteras med två bilagor som innehåller en teknisk förklaring av hur undersökningen utfördes samt av vem och det frågeformulär som använts i Sverige.

EUROBAROMETERN är en återkommande opinionsundersökning som utförs på uppdrag av Europeiska kommissionen. Standardversionen utförs varje halvår, på våren och hösten. I vårens undersökning, som den här rapporten har till syfte att återspegla, intervjuades 26 618 personer i den Europeiska unionens 27 länder.*

I Sverige intervjuades 1007 personer över hela landet av TNS Gallup mellan 6 oktober och 6 november 2008. Av samtliga personer var 51 % kvinnor och 49 % män. 37 % var över 55 år och 24 % återfanns i båda åldersgrupperna 40–54 år och 25–39 år. Resterande 15 % var mellan 15 och 24 år gamla. En av fyra var pensionär medan drygt var tionde studerade. Mindre än tre procent var arbetslösa.

* Det europeiska samarbetet startades 1951 av Belgien, Tyskland, Frankrike, Italien, Luxemburg och Nederländerna. Unionen utvidgades därefter i fyra steg mellan 1973 och 1995. Danmark, Irland, Storbritannien, Grekland, Portugal, Spanien, Finland, Sverige och Österrike anslöts under den perioden. År 2004 var det dags att utvidga EU igen. De första tio nya medlemsländerna var Cypern (södra), Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern. De två senaste, Bulgarien och Rumänien, anslöts till EU i januari 2007.

Lorentz Lyttkens, fil. dr. i sociologi, författade rapporten för Europeiska kommissionens generaldirektorat för kommunikation och kommissionens representation i Stockholm.

I SITUATIONEN I SVERIGE

I.a Oro för ekonomin i Sverige – men långt från svartsyn

- bilden av den allmänna ekonomin mörknar
- fler än 9 av 10 svenskar nöjda med den egna ekonomin
- svenskarna oroar sig för arbetsmarknaden

Fig.1-5 Hur bedömer du den nuvarande situationen för vart och ett av följande områden?

Fig.1 Ekonomin i Sverige (det egna landet)?

	Sverige	EU27
Mycket bra	2 %	2 %
Ganska bra	52 %	27 %
Ganska dålig	38 %	46 %
Mycket dålig	6 %	23 %
Vet ej	2 %	2 %
Bra	54 %	29 %
Dålig	44 %	69 %

Intervjuerna till den här undersökningen inleddes när finanskrisen slog till på allvar. Medierna har speglat krisen i en omfattning som varit svår att missa även för den ointresserade. Trots det anser fler svenskar att landets ekonomi är bra (54 %) jämfört med dålig (44 %). Européerna är betydligt mer skeptiska till det egna landets ekonomi. Drygt två av tre tycker att den är dålig. Nu hör det till historien att svenskarna sedan rätt länge haft en mer positiv syn på det egna landets ekonomi jämfört med medborgarna i andra EU-länder. I mätningen för ett år sedan (EB 68.1) ansåg 86 % av svenskarna att landet ekonomi var bra mot bara 48 % av européerna.

Fig.2 Ekonomin i Europa

	Sverige	EU27
Mycket bra	1 %	2 %
Ganska bra	34 %	31 %
Ganska dålig	48 %	42 %
Mycket dålig	8 %	16 %
Vet ej	9 %	9 %
Bra	35 %	33 %
Dålig	56 %	58 %

Européerna i allmänhet har en lite ljusare syn på Europas ekonomi (33 %) än på det egna landets. Svenskarna är däremot betydligt mer skeptiska till den europeiska ekonomin jämfört med den svenska. Bara 35 % tycker att den är bra, jämfört med 54 % som menar att den svenska är bra. Måhända beror det på att Sveriges offentliga finanser är mycket starka sett i ett europeiskt perspektiv.

Fig.3 Ekonomin i världen

		Sverige	EU27
Mycket bra		0 %	1 %
Ganska bra		12 %	19 %
Ganska dålig		60 %	49 %
Mycket dålig		21 %	22 %
Vet ej		7 %	9 %
Bra		12 %	20 %
Dålig		81 %	71 %

Tillståndet i världens ekonomi bedöms som dåligt av såväl svenskar (81 %) som européer (71 %). Det kan bero på att finanskrisen började i USA för att sedan sprida sig över världen. Men också på att människor är lite mindre väl informerade om tillståndet på andra håll. I oroliga tider ger bristen på kunskap större utrymme för mörka bilder.

Fig.4 Ekonomin i ditt hushåll

		Sverige	EU27
Mycket bra		31 %	7 %
Ganska bra		60 %	57 %
Ganska dålig		7 %	26 %
Mycket dålig		1 %	8 %
Vet ej		1 %	2 %
Bra		91 %	64 %
Dålig		8 %	34 %

Nästan var tredje svensk är mycket nöjd med ekonomin i sitt hushåll och sex av tio tycker att den är ganska bra. När mer än nio av tio personer menar att den egna hushållsekonomin är OK får det betraktas som ett mycket positivt resultat. Särskilt som bara en av hundra beskriver den som mycket dålig. Många fler européer (34 %) menar sig ha en dålig ekonomi jämfört med svenskarna (8 %).

Fig.5 Arbetsmarknaden i Sverige

		Sverige	EU27
Mycket bra		2 %	2 %
Ganska bra		46 %	26 %
Ganska dålig		44 %	48 %
Mycket dålig		6 %	21 %
Vet ej		2 %	3 %
Bra		48 %	28 %
Dålig		50 %	69 %

Svenskarna oroar sig för arbetsmarknaden. Något fler anser att den är dålig (50 %) jämfört med bra (48 %). I undersökningen för ett år sedan (EB 68.1) ansåg en stor majoritet att den var bra. Trots den stora förändringen är det troligt att den här bilden framöver förändras till det sämre. Efter det att intervjuerna genomfördes (mellan 6 oktober och 6 november) har vågen av varsel i industrin fortsatt och diskussionen om svensk bilindustris överlevnad tagit fart. Detsamma gäller för EU-medborgarna i allmänhet men de börjar med en mörkare bild av arbetsmarknaden i det egna landet. Mer än två tredjedelar (69 %) i undersökningen anser att den är dålig.

I.b Ett folk kluvet i lika stora delar

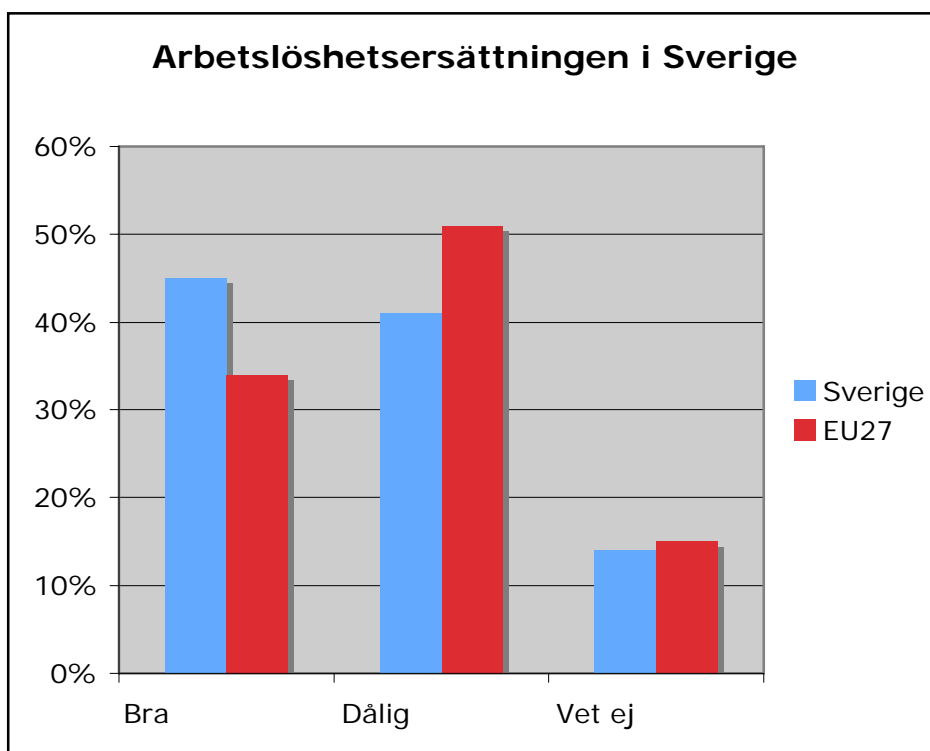
- a-kassan bättre än sitt rykte
- olika etnisk bakgrund ger dåliga relationer enligt varannan svensk
- jämlikhet och fattigdom hanteras bra säger en av två svenskar
- jämlikhet och fattigdom hanteras dåligt säger två av tre européer
- bilden av framtiden mörknar

Fig.6-8 Hur bedömer du den nuvarande situationen när det gäller följande?

Fig.6a Arbetslöshetsersättningen i Sverige

		Sverige	EU27
Mycket bra		6 %	5 %
Ganska bra		39 %	29 %
Ganska dålig		33 %	36 %
Mycket dålig		8 %	15 %
Vet ej		14 %	15 %
Bra		45 %	34 %
Dålig		41 %	51 %

Fig.6b

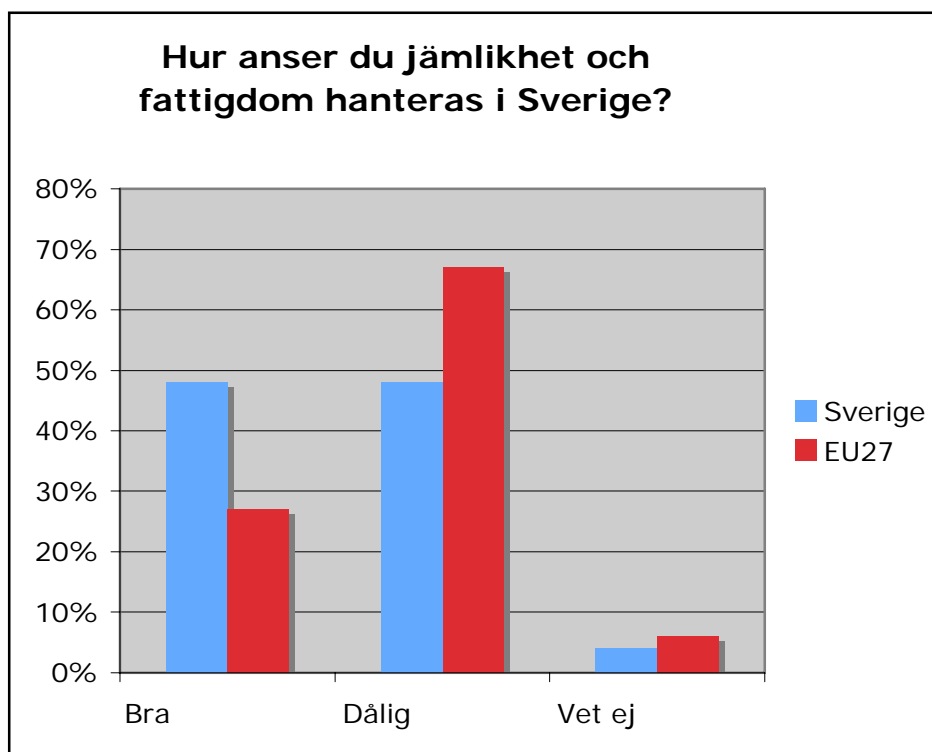
Det har varit strid i Sverige om arbetslöshetsersättningen sedan alliansen tog över regeringsmakten hösten 2006. Protesterna från fackföreningsrörelsen och den politiska oppositionen har varit starka och konstanta. Oppositionens stora övertag i opinionsmätningarna har av många förklarats av de förändringar regeringen gjort i a-kasssystemet. Trots det anser fler svenskar i undersökningen att arbetslöshetsersättningen är bra (45 %) än dålig (41 %). Ännu så länge är arbetslösheten låg i Sverige, men bilden lär ändras när den ökar framöver. Det faktum att fler i undersökningen tycker att den är bra än dålig antyder dock att regeringspartiernas underläge i opinionen torde bero på flera andra faktorer än synen på a-kassan.

Fig.7 Relationerna mellan människor med olika etnisk bakgrund

	Sverige	EU27
Mycket bra	4 %	3 %
Ganska bra	42 %	45 %
Ganska dålig	45 %	36 %
Mycket dålig	7 %	9 %
Vet ej	2 %	7 %
Bra	46 %	48 %
Dålig	52 %	45 %

Fler svenskar menar att relationerna mellan människor med olika etnisk bakgrund är dåliga i Sverige (52 %) jämfört med dem som anser att de är bra (46 %). I Sverige har under flera år det sociala utanförskapets problem betonats i snart sagt alla politiska debatter. I politiska sammanhang är syftet förstås att göra något åt de svårigheter utanförskapet alstrar för individer, bostadsorter och samhället i stort. Invandrare finns i stor utsträckning i de grupper som beskrivs med ordet utanförskap. Kanske har svenskar i allmänhet i någon utsträckning fått en mer negativ bild av de etniskt färgade relationerna på grund av att det talats så mycket om invandrades utanförskap. Säkert är det förstås inte, och som alltid är orsakerna till människors bedömningar många och ofta svårfångade. Hur som helst har andra europeer en lite mer positiv syn än svenskarna på relationerna mellan människor med olika etnisk bakgrund. Svenskarna uppfattning hamnar mellan danskarnas och finländarnas. I Danmark anser ungefär en av tre att de är bra och två av tre att de är dåliga. I Finland råder den omvända uppfattningen.

Fig.8 Om synen på jämlikhet och fattigdom

Svenskarna är delade i två lika stora läger i synen på hur jämlikhet och fattigdom hanteras. Den ena halvan tycker att det görs bra, den andra att det görs dåligt. Går man lite djupare i statistiken upptäcker man att män och kvinnor har rätt olika uppfattning. Av männen anser 54 % att jämlikhet och fattigdom hanteras bra men bara 42 % av kvinnorna har den uppfattningen. Det bekräftar ett återkommande mönster: Kvinnor och män har delvis olika uppfattning om fördelningspolitik, lönespridning, miljöskydd och mycket annat.

De intervjuade i undersökningen får placera sig själva på en vänster-högerskala. Det lär inte förvåna någon att de som tillhör vänstern är mindre nöjda med hur jämlikhet och fattigdom hanteras än de som tillhör högern. Ändå är nästan fyra av tio till vänster nöjda med hur frågan hanteras och nästan lika många till höger missnöjda med hur den hanteras. Människors skattning av sig själva på en vänster-högerskala ger alltså långt ifrån säkra besked om hur de tar ställning i frågor som normalt brukar definiera vänster- respektive högerståndpunkter.

Européerna har en betydligt mer negativ bild av hur jämlikhet och fattigdom hanteras i deras egna länder än svenskarna. Två av tre anser att den hanteras dåligt. I själva verket har många EU-medlemmars invånare en mycket mörk syn på det egna landets förmåga. Svenskarna har en ljusare syn än folk på de flesta andra håll.

Fig.9a-b Vad har du för förväntningar inför de kommande tolv månaderna: Blir de kommande tolv månaderna bättre, sämre eller samma när det gäller ...?

Fig.9a

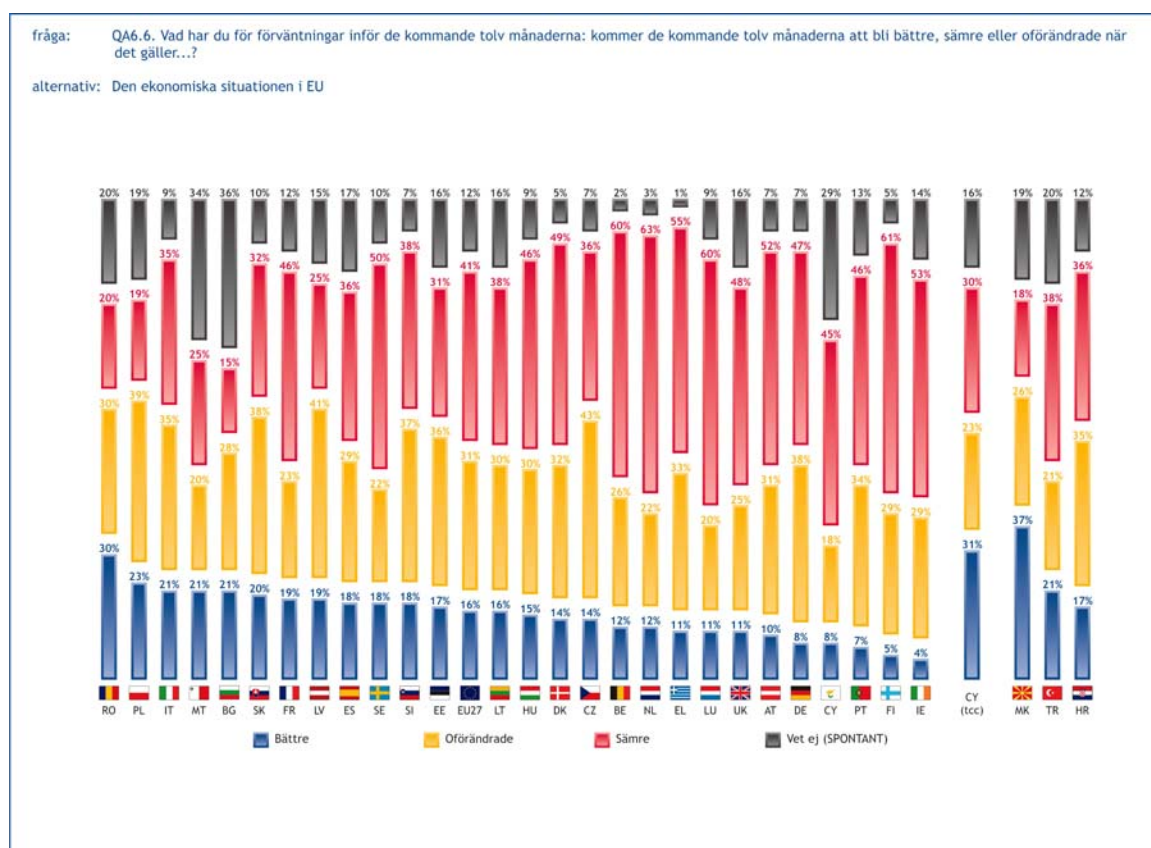
		Sverige			
		Bättre	Sämre	Samma	Vet ej
Livet i allmänhet		38 %	6 %	55 %	1 %
Ekonomi i ditt land		24 %	49 %	24 %	3 %
Ekonomi i ditt hushåll		28 %	13 %	58 %	1 %
Arbetsmarknaden i ditt land		11 %	66 %	19 %	4 %
Din personliga jobbsituation		22 %	4 %	63 %	11 %
Ekonomi i EU		18 %	50 %	22 %	10 %
Ekonomi i världen		17 %	56 %	18 %	9 %
Miljösituationen i ditt land		36 %	16 %	47 %	1 %

Fig.9b

		EU27			
		Bättre	Sämre	Samma	Vet ej
Livet i allmänhet		24 %	22 %	51 %	3 %
Ekonomi i ditt land		15 %	51 %	29 %	5 %
Ekonomi i ditt		18 %	27 %	52 %	3 %

hushåll					
Arbetsmarknaden i ditt land		13 %	53 %	29 %	5 %
Din personliga jobbsituation		18 %	12 %	58 %	12 %
Ekonomi i EU		16 %	41 %	31 %	12 %
Ekonomi i världen		15 %	49 %	25 %	11 %
Miljösituationen i ditt land		21 %	27 %	46 %	6 %

Ekonomer vet att förväntningar styr mänskligt beteende. Riksbanken höjer gärna räntan när allmänhetens inflationsförväntningar blir för höga. När allmänheten förväntar sig sämre tider sjunker konsumtionen även för de hushåll som inte drabbas av försämringen, enligt tumregeln att man aldrig kan veta. När företagare ser dystert på framtiden sjunker företagens investeringar eftersom riskerna bedöms som högre än tidigare.

Svenskarna förväntar sig att ekonomin och arbetsmarknaden i landet ska försämrast de kommande tolv månaderna. Det är dubbelt så många som tror på en försämring av ekonomin (49 %) än som tror på en förbättring (24 %). När det gäller arbetsmarknaden förväntar sig sex gånger så många en försämring (66 %) som en förbättring (11 %). Men trots den här mörkare bilden tror nästan fyra av tio svenskar att livet i allmänhet blir bättre och bara drygt en av 20 att det blir sämre. De flesta förväntar sig dock att det förblir oförändrat. När det gäller den

egna ekonomin tror dubbelt så många på en förbättring som en försämring medan nästan sex av tio förväntar sig att den förblir vad den varit. Även om många ser mörkt på arbetsmarknadens utveckling i Sverige så är det bara en av 25 som tror att den blir sämre för dem personligen. 2 av 10 väntar sig att den ska bli bättre och drygt tre av fem väntar sig ingen förändring alls.

Svenskarna har ungefär samma uppfattning om Europas ekonomi som om den ekonomiska situationen i Sverige. Den åsikten skiljer sig heller inte från européerna i allmänhet. Men som vanligt är spridningen mellan olika EU-medlemmars medborgare relativt stor.

Européerna i allmänhet är lite dystrare än svenskarna på de flesta punkterna. Fler tror att livet i allmänhet blir sämre (22 % mot 4 % för svenskarna), att den personliga jobbsituationen blir sämre (12 % mot 4 %) och att miljösituationen blir sämre (27 % mot 16 %). Men trots dessa skillnader är mönstren och tendenserna för svenskarna och européerna i allmänhet i breda drag lika varandra.

I.c Svenskarna skiljer på egna och landets problem

- ekonomi och arbetslöshet de viktigaste frågorna
- miljön viktigare för svenskarna än för andra européer
- arbetslösheten mindre viktig för enskilda än för Sverige
- svenskarna mest för miljöskydd i EU

Fig.10 Vilka tycker du är de två viktigaste frågorna för Sverige (landet) just nu?

	Sverige	EU27
Kriminalitet	16 %	17 %
Ekonomi	43 %	37 %
Inflation	8 %	37 %
Skatter	5 %	8 %
Arbetslöshet	38 %	26 %
Terrorism	1 %	5 %
Försvars- och utrikespolitik	2 %	1 %
Bostäder	2 %	8 %
Immigration	8 %	9 %
Sjukvård	25 %	16 %
Utbildning	18 %	7 %
Pensioner	6 %	10 %
Miljöskydd	19 %	4 %
Energiförsörjning	8 %	5 %
Annat	0 %	1 %
Vet ej	0 %	1 %

Ekonomi rankas som den absolut viktigaste frågan för Sverige i undersökningen. Drygt fyra av tio svenskar gör den bedömningen. Nästan lika många menar att arbetslösheten är den

största utmaningen. Man kan nog vara rätt säker på att de här två frågorna förblir i topp under överskådlig framtid – det borgar den pågående fördjupningen av den globala ekonomiska krisen för. Européerna gör, med ett undantag, samma bedömning som svenskarna. Undantaget är inflationen som nästan fyra av tio pekar ut som den viktigaste frågan. Den uppfattningen har knappt en av tio svenskar. Nästan en av fem svenskar betonar miljöskyddet som en viktig fråga för landet. Bland européerna är det bara en av 25 som har den åsikten. Svenskarna avviker här tydligt. Sverige är det land i EU där flest medborgare hävdar miljöskyddet som den viktigaste frågan. Varför det är på det sättet är en intressant fråga, men man får gå långt utanför undersökningen för att försöka besvara den. Hur som helst beror det inte på att miljöskyddet är sämre i Sverige än på andra håll.

Fig.11 Vilka är de två viktigaste frågor för dig personligen just nu?

	Sverige	EU27
Kriminalitet	11 %	8 %
Ekonomi	32 %	23 %
Inflation	20 %	50 %
Skatter	7 %	12 %
Arbetslöshet	15 %	14 %
Terrorism	1 %	2 %
Försvars- och utrikespolitik	2 %	1 %
Bostäder	14 %	8 %
Immigration	4 %	4 %
Sjukvård	28 %	16 %
Utbildning	18 %	9 %
Pensioner	20 %	15 %
Miljöskydd	15 %	5 %
Energiförsörjning	9 %	9 %
Annat	1 %	2 %
Vet ej	1 %	4 %

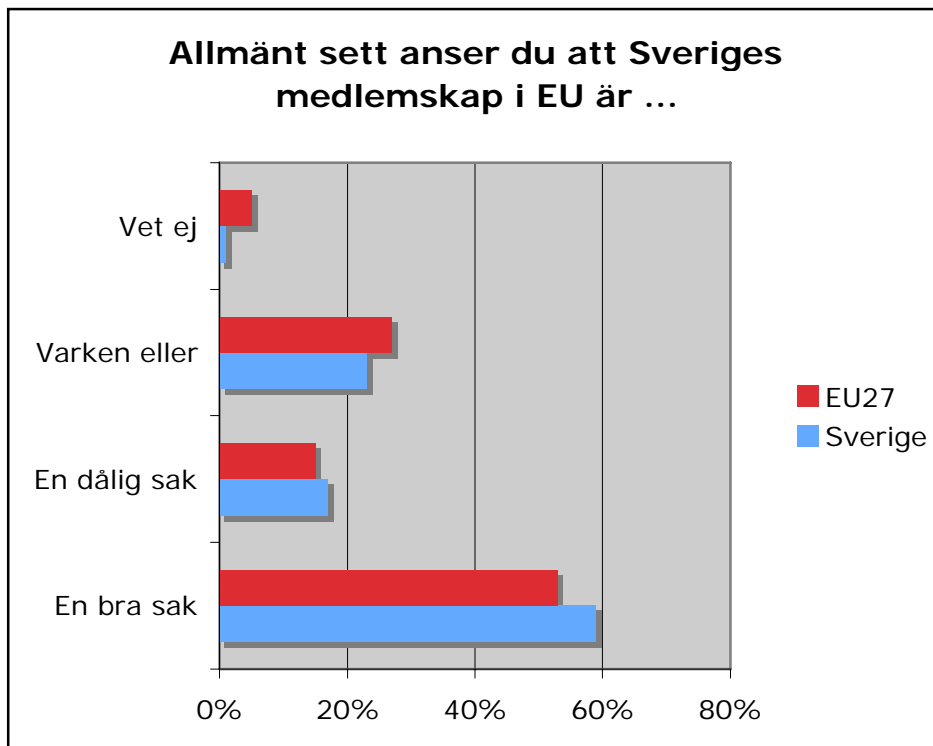
Arbetslösheten är för svenskarna ett mindre personligt problem än ett samhällsproblem. Av de intervjuade menar 15 % att den utgör en personlig utmaning medan 38 % anser den vara en viktig fråga för Sverige. EU-medborgarna i allmänhet har ungefär samma uppfattning. 20 % av svenskarna menar att inflationen är en av de viktigaste frågorna de möter personligen. Bland övriga européer har varannan den åsikten. Men inflationen har fallit snabbt på de flesta håll i världen sedan undersökningen genomfördes, och ekonomer talar för närvarande betydligt mer om deflationsrisker än inflation. Den oro för inflationen som svenskarna, men framförallt övriga européer, ger uttryck för lär avta kraftigt det kommande året.

II BILDEN AV EU

II.a Svenskarnas bild av EU är positiv

- en stor majoritet av svenskarna gillar medlemskapet i EU
- många fler ser fördelar än nackdelar med medlemskapet
- svenskarna litat på EU
- dubbelt så många har en positiv bild av EU som en negativ
- svenskarnas positiva bild av EU är utan passion

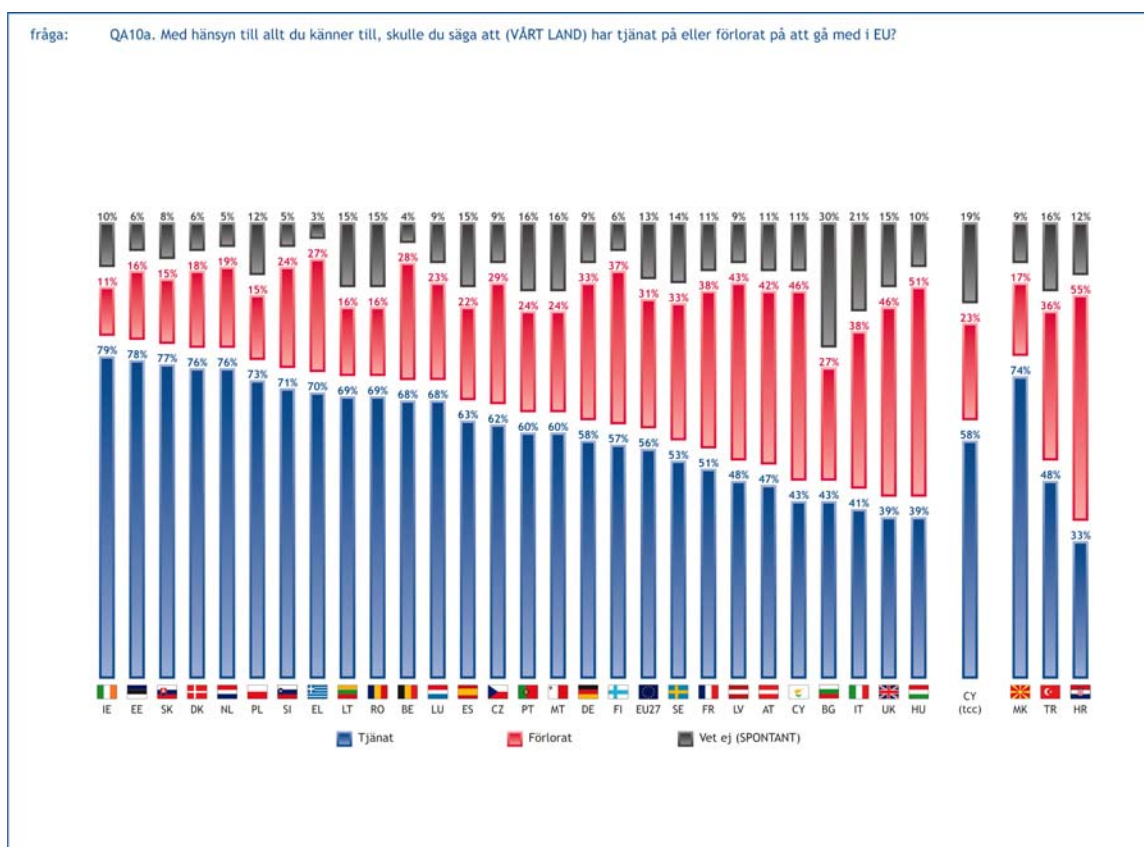
Fig.12 Synen på Sveriges (det egna landets) medlemskap i EU

När nästan två av tre svenskar anser att Sveriges medlemskap i EU är en bra sak och bara knappt en av fem att det är en dålig sak så kan man på goda grunder säga att svenskarna accepterat medlemskapet. Det har börjat bli en naturlig del av hur vi uppfattar Sveriges plats i Europa. Ett och annat i unionen må irritera svenskarna, men medlemskapet har blivit den ram inom vilken intressekonflikter och åsiktsskillnader diskuteras och förhandlas. Få ser nog att Sverige lämnar EU som en lösning på de problem som kan uppstå. Det här demonstreras av att Miljöpartiet de Gröna inte längre kräver ett utträde i sitt partiprogram. Svenskarna liknar de flesta andra européer i det här avseendet.

Men det finns en intressant skillnad mellan höger och vänster (enligt intervjupersonernas egen skattning på en tiogradig skala). Till vänster är det knappt dubbelt så många som anser att Sveriges medlemskap i EU är en bra sak (47 %) än som anser att det är en dålig sak (26 %). Till höger är det sju gånger så många som menar att det svenska medlemskapet är en bra sak (72 %) jämför med dem som tycker att det är en dålig sak (10 %). Mot den bakgrunden blir det begripligt varför Vänsterpartiet fortfarande kräver ett svenskt utträde ur EU.

Fig.13 Har Sverige (eller det egna landet) tjänat eller förlorat på att gå med EU?

Både svenskarna och européerna menar att det egna landet haft fördelar av medlemskapet. Mer än varannan har den åsikten. Utbildning spelar, som i så många sammanhang, en roll för hur svenskarna (och européerna) bedömer fördelarna. Andelen som anser att Sverige haft fördelar av medlemskapet ökar med individens utbildningstid. Bland dem som slutat skolan vid 15 år är det 41 % som tycker Sverige haft fördelar, bland dem som studerade vid 20 eller längre är det 56 %.

Figur.14a-c Hur mycket litar du på vissa institutioner. För var och en av följande ...?

Fig.14a

	De politiska partierna		Regeringen	
	Sverige	EU27	Sverige	EU27
Litar på	34 %	20 %	56 %	34 %
Litar ej på	61 %	75 %	40 %	61 %
Vet ej	5 %	5 %	4 %	5 %

Fig.14b

	Det egna parlamentet		Europeiska unionen	
	Sverige	EU27	Sverige	EU27
Litar på	64 %	34 %	50 %	47 %
Litar ej på	31 %	58 %	42 %	41 %
Vet ej	5 %	8 %	8 %	12 %

Fig.14c

	FN		Nato	
	Sverige	EU27	Sverige	EU27
Litar på	76 %	50 %	38 %	43 %
Litar ej på	17 %	35 %	41 %	38 %
Vet ej	7 %	15 %	21 %	19 %

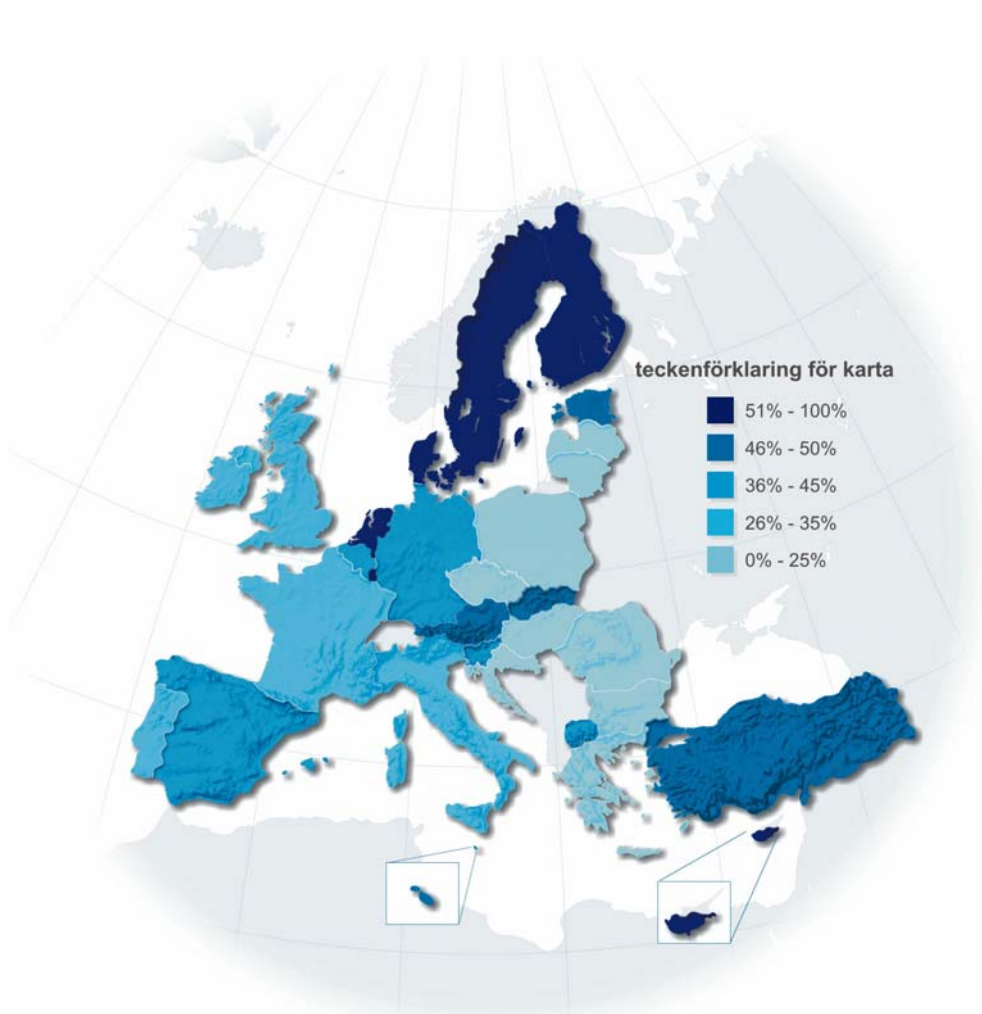
De politiska partierna tycks leva med en förtroendekris i Sverige och ännu mer i Europa. Bara var tredje svensk och var femte europé litar på partierna. Men partierna i Sverige har sedan länge legat lågt i förtroende och det bör nog betraktas som en naturlig beståndsdel i partisystemet snarare än ett allvarligt krissymptom. Folk har helt enkelt lärt sig att ta det partierna säger med en stor nypa salt. Och det är naturligtvis klokt eftersom varje parti framställer sina egna förslag som goda och förnuftiga och motståndarens som elaka och oförnuftiga. I demokratiskt stabila länder vet medborgarna att ingen sitter på hela sanningen och att varje parti därför har överdrivna pretentioner. Det förhållandevis låga förtroendet för partierna i Sverige kan lika gärna betraktas som en demokratisk mognadsreaktion som en kris.

fråga: QA12.4. Jag skulle vilja ställa en fråga om hur mycket du litar på vissa institutioner. Vill du för var och en av följande institutioner säga om du är benägen att lita på den eller inte.

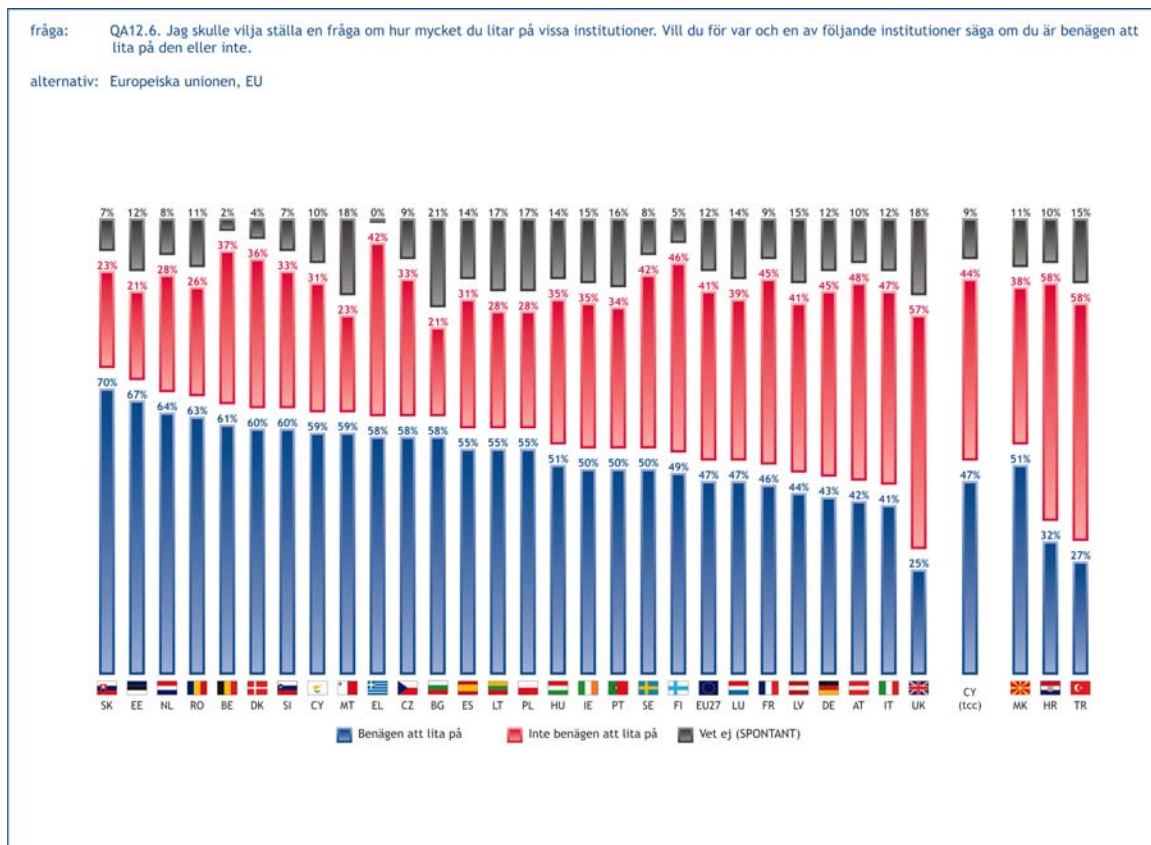
alternativ: (LANDETS) regering

svar: Benägen att lita på

 FI	68%
 NL	66%
 CY	65%
 DK	60%
 LU	60%
 SE	56%
 AT	50%
 MT	50%
 EE	48%
 SK	46%
 ES	44%
 DE	42%
 BE	36%
 SI	36%
 EU27	34%
 IE	33%
 FR	31%
 PT	31%
 UK	29%
 IT	26%
 RO	25%
 EL	23%
 CZ	20%
 PL	20%
 HU	16%
 LV	16%
 LT	16%
 BG	15%
 TR	48%
 MK	39%
 HR	20%

Svenskarnas förtroende för sin regering och sin riksdag är mycket större än europeernas. Det finns en handfull andra länder i Europa som visar samma mönster men på de flesta andra håll är förtroende betydligt mindre. Finland, Nederländerna och Danmark hör till länder där förtroendet är högt. Det är intressant nog länder som på många sätt liknar Sverige. De är små med väl utbyggda välfärdssystem och en stor öppenhet i det offentliga livet och dessutom ekonomiskt hyggligt framgångsrika, sett i det långa perspektivet.

När det gäller förtroendet för EU visar Sverige upp samma mönster som européer i allmänhet. Det är en klar övervikt för dem som litar på EU även om den inte är jättestor.

När det gäller förtroendet för FN skiljer en liten minoritet länder ut sig från de andra. I Danmark, Finland och Sverige har tre av fyra förtroende för FN. I Europa i allmänhet gäller det bara en av två. Skillnaden är påtagligt och de nordiska befolkningarna visar ett förtroende för FN som är avvikande stort, närmast okritiskt stort, skulle en skeptiker säga. En förklaring kräver en bredare ansats än vad den här studien tillåter.

Fig.15 Har du allmänt sett en positiv, neutral eller negativ bild av EU?

	Sverige	EU27
Mycket positiv	6 %	6 %
Ganska positiv	38 %	39 %
Neutral	36 %	36 %
Ganska negativ	16 %	13 %
Mycket negativ	3 %	4 %
Vet ej	1 %	2 %
Positiv	44 %	45 %
Negativ	19 %	17 %

Dubbelt så många svenskar har en positiv som en negativ bild av EU. Men det är svala åsikter snarare än lidelsefulla. Knappt en av tio svenskar har en mycket positiv eller mycket negativ bild av EU. De övriga är ganska positiva, ganska negativa eller neutrala. Och det bör tilläggas att gruppen neutrala är stor (36 %). Bristen på starka åsikter om EU har säkert sina fördelar

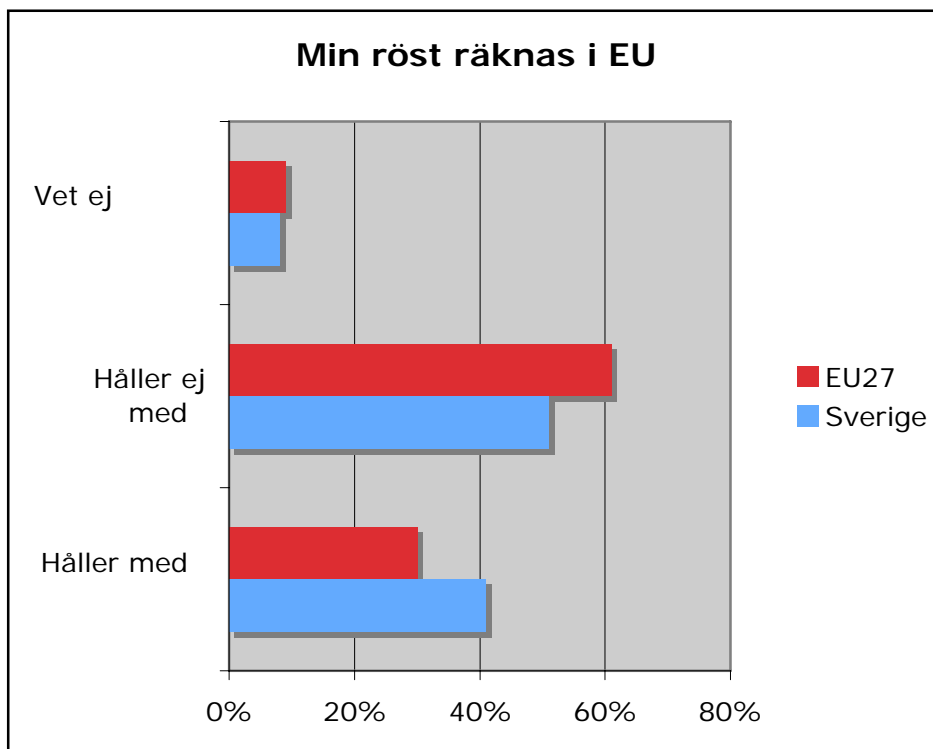
men tyder också på att folks engagemang är lågintensivt. Det gör att det är svårt att locka människor till aktiviteter som har med EU att göra, oavsett om det gäller seminarier, tv-program eller val till Europaparlamentet. Svala åsikter i en fråga innebär att personen bara gjort en liten känslomässig investering i ämnet, vilket gör att det förblir lågprioriterat i individens agerande.

II.b Synen på inflytandet i EU

- svenskarna har en starkare tilltro till den egna rösten än övriga européer
- nio av tio anser att den egna rösten räknas i Sverige
- Sverige gör sig gällande i EU enligt svenskarna
- åtta av tio anser att Sveriges röst räknas i EU

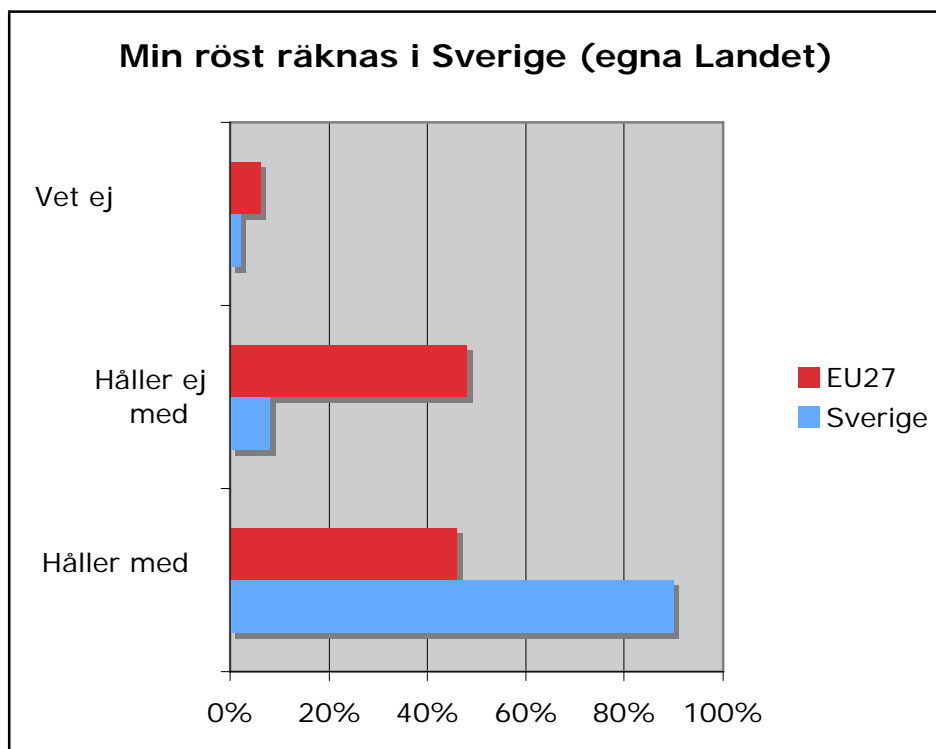
Fig.16.a-e För vart och ett av följande påståenden, håller du med eller ej?

Fig.16a

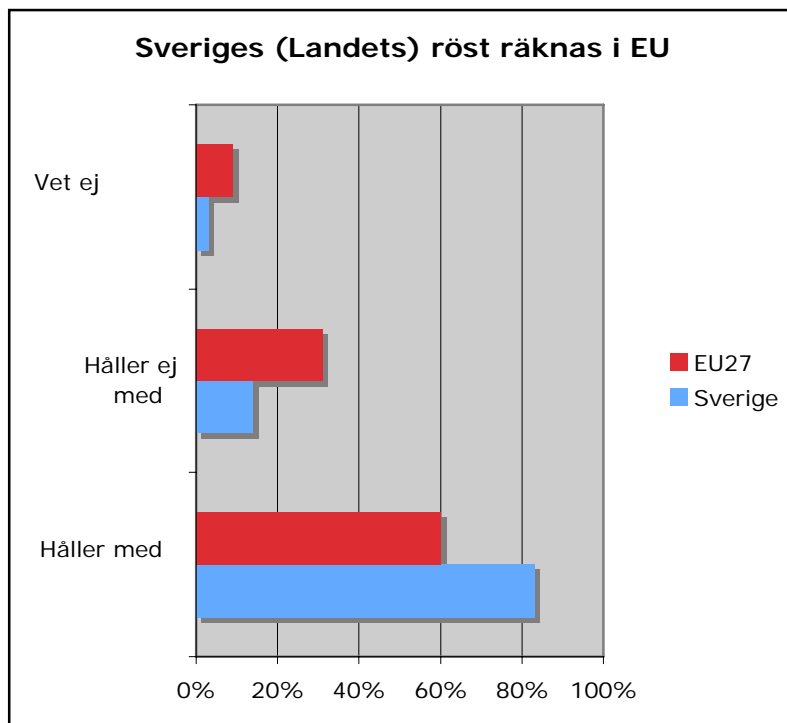
Intressant nog tycker fyra av tio svenskar att deras röst räknas i EU även om fem av tio inte håller med. Ingen utövar något formellt inflytande som enskild person i EU. Ändå anser många att de på olika sätt kan göra sig gällande och hörda även i de större sammanhangen. Svenskarna har dessutom en starkare tro på den egna rösten än européerna i allmänhet.

Fig.16b

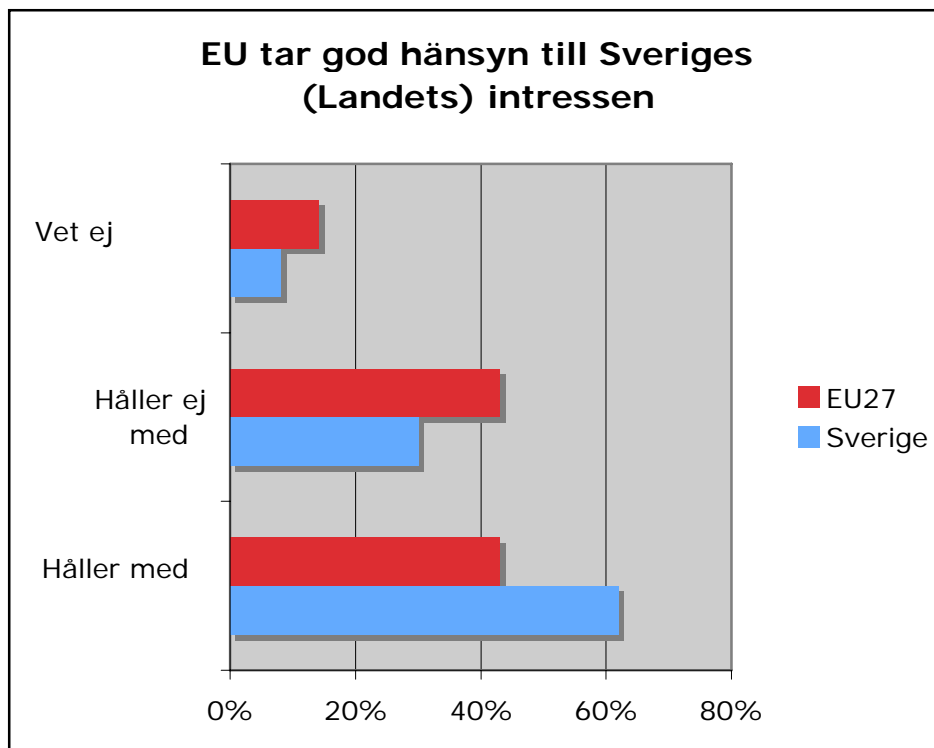
I en väl fungerande demokrati ska andelen som anser att deras röst räknas vara större än i sämre fungerande demokratier. Men att nio av tio svenskar anser att deras röst räknas i Sverige väcker en del frågor. Demokratin i Sverige fungerar i ett jämförande perspektiv bra – men så bra? Ett återkommande tema sedan länge i den svenska politiska debatten utgörs av att stora grupper inte kan göra sig hörda. Vilka som räknas till dessa marginaliserade grupper varierar med talare, men att de är tämligen stora verkar de flesta hålla med om. När så nio av tio tycker att deras röst räknas i Sverige verkar talet om de många ohörda få sig en törn. EU-medborgarna överlag har inte alls samma tilltro till den egna rösten som svenskarna.

Fig.16c

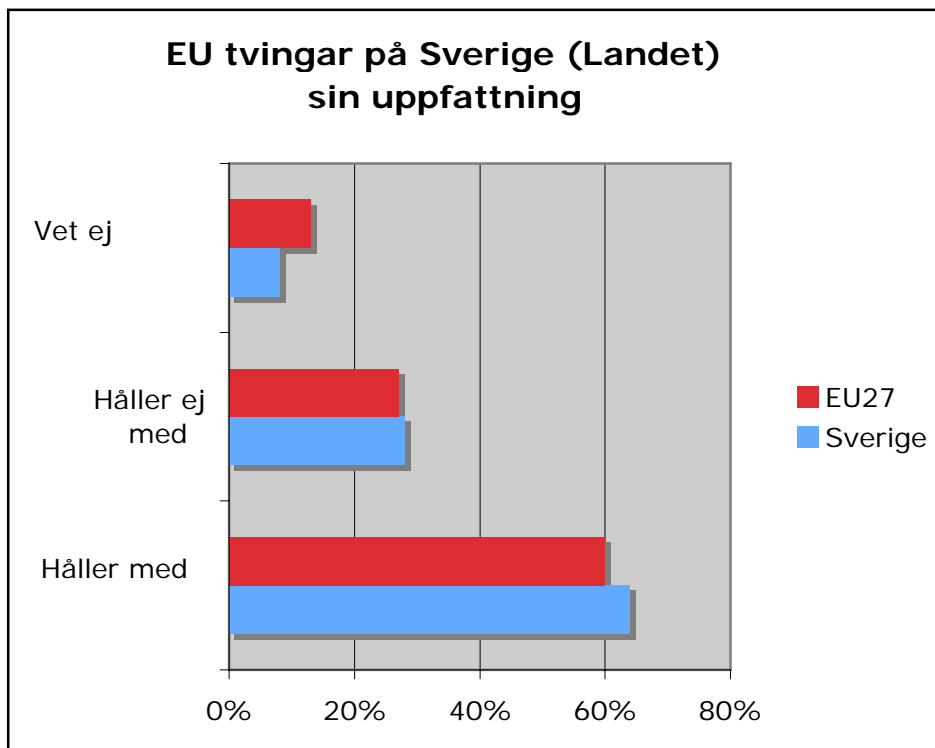
Fler än åtta av tio svenskar anser att Sveriges röst räknas i EU. Det tyder på ett starkt förtroende för Sveriges förmåga att göra sig gällande i EU-sammanhang. En mycket liten minoritet (14 %) har motsatt uppfattning. Oavsett sociala och demografiska faktorer som kön, ålder, utbildning eller placering på höger-vänsterskalan så håller det överväldigande flertalet med om att Sveriges röst räknas i EU. Det finns förvisso en variation mellan män och kvinnor, människor med olika ålder och utbildning men dessa är rätt små, och också de lägsta positiva värdena ligger högt.

Fig.16d

I en demokrati har kritik företräde framför beröm. En opposition som hela tiden berömmar regeringen gör inte sitt jobb. Ledarsidor och opinionsbildare som alltid berömmar förlorare normalt läsare. Mot den bakgrunden är det naturligt att EU får betydligt mer kritik än beröm i medierna. Trots det anser fler än sex av tio svenskar att EU tar god hänsyn till Sveriges intressen. Det innebär att människor väger av kritiken mot de sakupplysningar de får om Sveriges förhållande till EU och drar en hyggligt välvillig slutsats om EU:s agerande i förhållande till Sverige – och vår förmåga att göra oss gällande. EU-medborgarna i allmänhet har en betydligt svagare tro på EU:s hänsyn till det egna landets intressen.

Fig.16e EU tvingar på Sverige sin uppfattning

Ordet "tvingar" ger normalt negativa associationer och betraktas som något som bör undvikas. Dock inte alltid – ibland är det rätt att tvinga. EU tvingar på Sverige sin uppfattning på samma sätt som majoriteten i riksdagen tvingar på minoriteten sin uppfattning. Och det är minoritetens skyldighet att lyda de lagar majoriteten stiftar. Däremot behöver de inte göra det under tystnad. Europeiska unionen ska i många frågor tvinga på medlemsländerna sin uppfattning, det är så att säga en av poängerna med EU. När därför drygt sex av tio svenskar håller med om ett EU tvingar på Sverige sin uppfattning bör det nog inte automatiskt förstås som en kritik av EU. Svenskarnas starka tilltro till Sveriges röst i EU och att EU tar hänsyn till våra intressen tyder på att en sådan tolkning är ogrundad.

II.c Ett EU med olika hastigheter

- svenskar och européer vill se snabbare utveckling av EU

Fig.17 Hastighet ett är ”stillastående” och hastighet sju är ”så fort som möjligt”.

Fig.17a Med vilken hastighet utvecklas EU enligt din uppfattning?

	Sverige	EU27
Ett	4 %	5 %
Två	10 %	10 %
Tre	25 %	20 %
Fyra	29 %	26 %
Fem	19 %	17 %
Sex	4 %	7 %
Sju	3 %	5 %
Vet ej	6 %	10 %

Fig.17b Med vilken hastighet borde EU utvecklas enligt din uppfattning?

	Sverige	EU27
Ett	3 %	4 %
Två	5 %	4 %
Tre	16 %	10 %
Fyra	23 %	18 %
Fem	23 %	22 %
Sex	11 %	16 %
Sju	11 %	15 %
Vet ej	8 %	11 %

Skillnaden mellan vad vi tror om ett förhållande och hur vi önskar att det vore är ett tecken på den potential av missnöje som finns. Missnöje är den källa ur vilken all demokratisk politik springer. Om det inte fanns någon skillnad mellan vara och böra, mellan hur vi tycker att något är och hur det borde vara, så vore alla människor nöjda. I det läget finns helt enkelt inget politiskt program med förslag till förändringar som lockar väljare. Lever vi i den bästa av världar (och det gör man om vara och böra sammanfaller) så kommer alla att vara emot varje förslag till förändring och i det läget har politiken som vi känner den i Europa sedan andra världskriget inga uppgifter. Nu är förstås en värld av det här slaget otänkbar om den befolkas av människor.

Svenskarnas uppfattning om med vilken hastighet EU utvecklas drar påtagligt mot mitten. Nästan tre av fyra (73 %) väljer hastighet 3, 4 eller 5. Européerna i allmänhet är lite mindre samlade i mitten (63 %) men skillnaden är inte särskilt stor. Det är få som väljer den långsammaste eller snabbaste hastigheten.

Det intressantaste resultatet är att såväl svenskar som européer har en klar tendens att önska att EU utvecklas i snabbare takt. Av svenskarna anser 7 % att EU rör sig med hastigheterna 6 och 7, medan 22 % önskar att det vore så. Av européerna menar 12 % att EU rör sig med

hastigheterna 6 och 7, men 31 % önskar att det vore så. Tendensen hos medborgarnas önsknings är en höjning av hastigheten i EU:s utveckling.

III BESLUTSNIVÅ OCH EU-INTEGRATION

III. a Var bör besluten fattas?

- liten skillnad i synen på beslutsnivå mellan svenskar och européer
- svenskarna ser många uppgifter för gemensamt beslutsfattande inom EU

Fig.18 Vilka av följande områden anser du borde beslutas av regeringen respektive gemensamt inom Europeiska unionen?

	Sverige		
	Regeringen	Inom EU	Vet ej
Brottsbekämpning	42 %	57 %	1 %
Skatter	85 %	12 %	3 %
Bekämpa arbetslöshet	58 %	41 %	1 %
Bekämpa terrorism	8 %	90 %	2 %
Försvars- och utrikespolitik	50 %	46 %	4 %
Immigration	51 %	48 %	1 %
Utbildning	73 %	25 %	2 %
Pensioner	90 %	8 %	2 %
Miljöskydd	23 %	76 %	1 %

	EU27		
	Regeringen	Inom EU	Vet ej
Brottsbekämpning	38 %	59 %	3 %
Skatter	66 %	29 %	5 %
Bekämpa arbetslöshet	57 %	40 %	3 %
Bekämpa terrorism	18 %	79 %	3 %
Försvars- och utrikespolitik	31 %	64 %	5 %
Immigration	36 %	60 %	4 %
Utbildning	64 %	33 %	3 %
Pensioner	70 %	26 %	4 %
Miljöskydd	30 %	67 %	3 %

"Folkets rätt att sig själv beskatta" är ett uttryck för en idé med rötterna i svensk medeltid. Det är via riksdagen beslut om skatter fattas, och i riksdagen, tidigare ständsriksdagen, är medborgarna representerade. Under de århundraden ständsriksdagen fanns i Sverige uttryckte idén med folkets beskattningsrätt dels ett motstånd mot kungamaktens enväldiga strävan att ta ut skatter, dels mot adelns försök att styra skatteuttagen till sin fördel. När mer än fyra av fem svenskar vill att regeringen bestämmer om skatter bör det nog uppfattas mot den här bakgrunden. I så fall är det frågan om ett historiskt betingat uttryck för kärnan i idén om folkets suveränitet. Men det är inte frågan om en abstrakt suveränitet. Den är till för att inte andra grupper än de breda lagren, nuförtiden kallade särintressen, ska kunna sko sig på folket. Av EU-medlemmarna är det bara Danmark, Finland och Luxemburg som ligger på samma

höga nivåer som Sverige. Naturligtvis finns även andra förklaringar till att en så stor andel vill att den egna regeringen ska stå för beskattningen i dessa länder.

När det gäller pensioner är det samma länder som ovan som avviker tillsammans med Nederländerna. Nio av tio svenskar vill att regeringen ska sköta den frågan. Det har knappast med suveränitetstraditionen att göra – pensioner är en sen innovation i det historiska perspektivet. Troligen beror uppfattningen på att de flesta misstänker att de skulle få sämre pensioner om besluten fattades inom EU, men säker på den tolkningen kan man förstås inte vara.

I Sverige anser stora majoriteter att brottsbekämpning (57 %), terrorism (90 %) och miljöskydd (76 %) är uppgifter för EU. När det gäller försvars- och utrikespolitik och immigration väger det nästan jämt mellan de som förespråkar regeringen respektive EU. För européernas del finns betydande majoriteter för att brottsbekämpning (59 %), terrorism (79 %), försvars- och utrikespolitik (64 %), immigration (60 %) och miljöskydd (67 %) bör skötas på EU-nivå. Svenskarna tycks alltså vara mindre benägna att lämna över beslutsrätt till gemensamma processer inom EU än européerna i allmänhet. Men skillnaderna är inte särskilt stora.

Fig.19 Vilka av följande områden anser du borde beslutas av Sverige eller gemensamt inom EU?

	Sverige		
	Regeringen	Inom EU	Vet ej
Hälsa	76 %	23 %	1 %
Social välfärd	88 %	11 %	1 %
Jordbruk och fiske	42 %	56 %	2 %
Konsumentskydd	52 %	45 %	3 %
Forskning	21 %	77 %	2 %
Stöd för utsatta regioner	23 %	74 %	3 %
Energi	36 %	62 %	2 %
Konkurrens	31 %	63 %	6 %
Transporter	27 %	71 %	2 %
Ekonomi	67 %	31 %	2 %
Inflationsbekämpning	47 %	47 %	6 %

	EU27		
	Regeringen	Inom EU	Vet ej
Hälsa	64 %	33 %	3 %
Social välfärd	65 %	32 %	3 %
Jordbruk och fiske	45 %	50 %	5 %
Konsumentskydd	48 %	48 %	4 %
Forskning	24 %	72 %	4 %
Stöd för utsatta regioner	34 %	62 %	4 %
Energi	33 %	63 %	4 %
Konkurrens	35 %	57 %	8 %
Transporter	48 %	48 %	4 %
Ekonomi	45 %	51 %	4 %
Inflationsbekämpning	42 %	54 %	4 %

Svenskarna föredrar gemensamma beslut inom EU på många områden. Den ståndpunkten har tämligen stora majoriteter när det gäller jordbruk och fiske (56 %), forskning (77 %), stöd för utsatta regioner (74 %), energi (62 %), konkurrens (63 %) och transporter (71 %). Och skillnaden mellan svenskar och européer i allmänhet är hårfin. Det råder ingen tvekan om att EU ses som en alltmer naturlig arena för gemensamt beslutsfattande. Bara när det gäller hälsa (76 %), social välfärd (88 %) och ekonomi (67 %) finns stora majoriteter för att de frågorna ska skötas av den svenska regeringen. Mycket tyder på att EU långsamt håller på att få fäste som en integrerad del av våra politiska institutioner i svenskarnas medvetande. Man går nog för långt om man beskriver europeisk politik som inrikespolitik för svenskarna – men någon riktig utrikespolitik är det inte heller.

III.b Åsikter om gemensamma uppgifter för EU

- svenskarna för den gemensamma valutan
- svenskarna för en gemensam utrikespolitik
- sex av tio svenskar för gemensam försvars- och säkerhetspolitik
- fler mot än för ett Europa med två hastigheter

Fig.20a-e Vad anser du om följande påståenden? Säg för vart och ett av påståenden om du är för eller emot.

Fig.20a Gemensam valuta, euro

	Sverige	EU27
För	48 %	61 %
Mot	47 %	32 %
Vet ej	5 %	7 %

Det finns en liten övervikt för dem som vill ha den gemensamma valutan (48 %) jämfört med de som är emot (47 %). Men ståndpunkterna skiftar en del med sociala och demografiska kategorier. Av kvinnorna är 44 % för och 50 % mot. För männen är 52 % för och 43 % mot. Intressant nog ökar andelen som är för med stigande ålder. För gruppen 15–24 år är bara 32 % för, men andelen stiger successivt till 55 % för dem som är över 55 år. Enligt en vanlig stereotyp om åldersgrupper så minskar benägenheten till förändring med stigande ålder – fast uppenbart inte i det här fallet. Det finns anledning att fundera på varför de yngre ser så mycket mer negativt på en gemensam valuta än de äldre. Beror det på skolan, mediekonsumtionen i olika åldersgrupper eller andra faktorer?

Av dem som placerar sig till höger på den politiska skalan är fler än sex av tio för den gemensamma valutan men bara drygt tre av tio (35 %) av dem som placerar sig till vänster är för. För svenskarna blir därför den gemensamma valutan i politiska termer ett högerprojekt. Varför det förhåller sig på det sättet ligger i dunkel. Eurons införande i Sverige skulle ju lika gärna kunna beskrivas som ett vänsterprojekt. Kanske beror det på att vänstern i Sverige är mer konservativ i den klassiska meningen än högern. Man har anammat Edmund Burkes ledstjärnor: skynda långsamt, undvik förändringar i stora steg, vårda institutioner och traditioner som funnits länge.

Fig.20b En för medlemsstaterna gemensam utrikespolitik

	Sverige	EU27
För	56 %	68 %
Mot	38 %	20 %
Vet ej	6 %	12 %

Svenskarna är klart för (56 %) att EU bedriver en gemensam utrikespolitik. Det är lite överraskande att så många är för och så få emot (38 %). Under efterkrigstiden var svenskarna misstroga mot gemensamma utrikespolitiska projekt med andra än FN. Visserligen fanns ett nordiskt samarbete men det påverkade inte nämnvärt den utrikespolitiska linje länderna valde. Det nordiska samarbetet höll sig så att säga mest i Norden. Den svenska traditionen på det utrikespolitiska området tillät bilaterala och tillfälliga samarbeten, men inte att Sveriges utrikespolitik väsentligt påverkades av en för många länder gemensam institution. Under lång tid var dessutom svensk utrikespolitik inriktad mer på tredje världen än vårt närområde. När så 56 % av svenskarna tycker att en för EU gemensam utrikespolitik låter som en bra idé signalerar det en ny hållning.

Fig.20c En för medlemsstaterna gemensam försvars- och säkerhetspolitik

	Sverige	EU27
För	59 %	75 %
Mot	36 %	16 %
Vet ej	5 %	9 %

Sveriges långa tradition av alliansfrihet i fred och neutralitet i krig borde borga för en större skepsis inför en gemensam försvars- och säkerhetspolitik. Att nästan sex av tio svenskar är för en sådan politik förvånar. Det tyder på att många människor inser att den säkerhetspolitiska kartan förändrats rätt mycket. Debatten det senaste året i Sverige om försvaret har måhända bidragit en del, kriget mellan Ryssland och Georgien likaså. Hur som helst tyder resultaten på att svenskarna alltmer inser att Sverige inte längre kan driva en egen linje i försvars- och säkerhetspolitiska frågor på det sätt vi gjorde under efterkrigstiden.

Fig.20d Fortsatt utvidgning av EU för att inkludera andra länder i framtiden

	Sverige	EU27
För	56 %	44 %
Mot	37 %	43 %
Vet ej	7 %	13 %

Svenskarna är fortfarande starka förespråkare för en fortsatt utvidgning av EU. Européerna har en svalare inställning till utvidgningen. I stora länder som Tyskland (65 %) och Frankrike (62 %) är stora majoriteter mot en fortsatt utvidgning. Dessutom har stödet för en utvidgning minskat sedan förra mätningen bland européerna från 47 % (EB 69.2) till 44 % i den nuvarande undersökningen (EB 70.1). Det politiska stödet för en fortsatt utvidgning bland EU-medborgarna var svagt redan vid förra mätningen och har försvagats ytterligare. De som förespråkar utvidgning, särskilt om det gäller befolkningsrika länder, har därför ett betydande motstånd att övervinna bland européerna. Förespråkarna finns i huvudsak bland de nytillkomna länderna från forna Östeuropa (som Ungern, Tjeckien och de baltiska staterna) och Sverige. Motståndet finns, med några undantag, i EU:s gamla kärnländer (EU6).

Fig.20e EU byggs med en snabbare hastighet i en grupp länder än i andra

	Sverige	EU27
För	39 %	39 %
Mot	47 %	42 %
Vet ej	14 %	19 %

En EU med två hastigheter är en tanke som ventilerats då och då i den europeiska debatten. Ofta beror det nog på en viss frustration hos de medborgare och länder som vill gå snabbast fram. Irlands nej till Lissabonfördraget har troligen stärkt den här känslan på sina håll. EU:s nu gällande beslutsordning ger de långsammaste stort inflytande över alla andra.

Risken med ett Europa med två hastigheter är uppenbar. På sikt klyver det EU i två grupperingar och det leder till nya spänningar och konfliktområden. En sådant EU torde inte kunna bedriva någon gemensam politik mot sin omvärld utan mycket stora svårigheter. Dessutom är frågan om de länder som i så falla ansluter sig till den ”snabba” gruppen välkomnar EU:s fattigaste länder som medlemmar. Om inte klyvs EU även socialt och ekonomiskt.

Fler svenskar (47 %) och européer (42 %) är mot ett Europa med två hastigheter. Men det är inte frågan om en stor övervikt. Nästan fyra av tio är för den tanken. I Tyskland finns en övervikt för tanken med två hastigheter (47 % för och 39 % mot) i Frankrike gäller det omvända (31 % för och 54 % mot). I Danmark finns en stor övervikt för (54 % och mot 36 %) men i Finland finns få förespråkare (28 % för och 61 % mot). Det tycks inte finnas några mönster i dessa preferenser som har att göra med EU och dess historia.

III.c Europeisk integration

- två av fem svenskar tycker brottsbekämpning är viktigt
- kulturpolitiken utan betydelse

Fig.21 Europeisk integration har fokuserat på olika frågor under senare år. Vilka integrationsfrågor bör enligt din åsikt betonas av EU:s institutioner under kommande år?

	Sverige	EU27
Inre marknaden	17 %	18 %

Kulturpolitik	3 %	6 %
Europeisk utrikespolitik	15 %	16 %
Europeisk försvarspolitik	11 %	14 %
Immigration	3 %	6 %
Europeisk utbildningspolitik	15 %	16 %
Miljö	68 %	27 %
Energi	33 %	30 %
Solidaritet med svagare regioner	25 %	20 %
Forskning	17 %	15 %
Sociala frågor	17 %	27 %
Brottsbekämpning	41 %	29 %
Ingen av dessa	1 %	2 %
Spontant	0 %	1 %
Vet ej	1 %	5 %

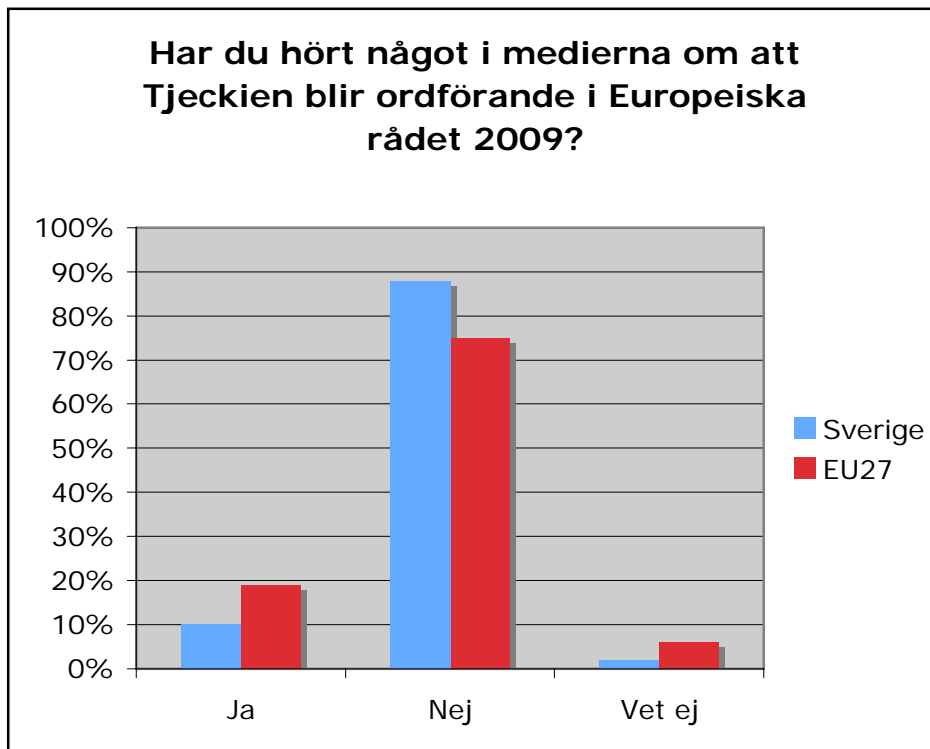
Efter miljöfrågor är brottsbekämpning det svenskar önskar mest av allt från EU. Drygt 4 av 10 svenskar mot knappt tre av tio européer menar att brottsbekämpning är en viktig uppgift för EU. I Sverige finns det ingen skillnad mellan män och kvinnor när det gäller den här uppfattningen. Däremot är skillnaden stor mellan dem som har kortast respektive längst utbildning. 56 % av dem som slutat skolan när de är 15 år betonar vikten av brottsbekämpning, men bara 36 % av dem som studerat efter att de blivit 20 år gamla.

Ungefär lika stor andel svenskar (17 %) som européer (18 %) tycker att EU ska betona den inre marknaden i sitt arbete. Av någon anledning har dubbelt så många män (23 %) som kvinnor (11 %) den åsikten. Det finns skillnader mellan män och kvinnor i de flesta frågor men inte så stora.

Kulturpolitik rankas inte högt bland svenskar (3 %) men inte heller bland européer, även om dubbelt så många (6 %) pekar ut kulturpolitiken som något EU borde lyfta fram. Kulturpolitiken har inte haft någon tyngd i svensk politisk tradition. Även om den periodvis diskuterats flitigt i medierna så har, trots rätt stor exponering, ämnet inte involverat folk i allmänhet.

Miljöskydd betonas, som vanligt, av svenskarna. Nästan sju av tio menar att det är en viktig integrationsfråga för EU. Här är avståndet till européerna i allmänhet mycket stort. Mer än dubbelt så många svenskar (68 %) som européer (27 %) sätter miljöskyddet högt. I själva verket skiljer det 20 procentenheter mellan svenskarna som rankar miljöskyddet allra högst och danskarna som rankar det näst högst (48 %) bland européerna. Man kan utan överdrift hävda att miljöfrågan är det som får svenskarna att sticka ut i europeiska sammanhang.

Fig.22 Få har kunskap om att Tjeckien blir ordförandeland i Europeiska rådet 2009

Bland svenskarna är det få som känner till att Tjeckien blir ordförandeland i EU 2009. Det är en anmärkningsvärt låg siffra. Inte för att dubbelt så många européer har den kunskapen utan därför att Sverige övertar ordförandeskapet efter Tjeckien. Svenska medier har skrivit en hel del om vårt kommande ordförandeskap, och i det sammanhanget rätt ofta nämnt att vi övertar det från Tjeckien.

Många politiska frågor har dock den här karaktären. När de befinner sig på planeringsstadiet bryr sig de flesta inte men intresset ökar brant när de blir mer aktuella. Så kommer det med stor säkerhet att bli även i det här fallet. För de flesta människor är det på det hela taget rationellt att inte bry sig för mycket om information av det här slaget.

IV GLOBALISERING

IV.a EU och globaliseringens effekter

- svenskarna positiva till globaliseringen
- EU skyddar oss från globaliseringens negativa effekter
- EU viktig positiv kraft för individerna i globaliseringen

Fig.23 Vilket påstående kommer närmast din uppfattning om globalisering?

	Sverige	EU27
Globalisering ger svenska (landets) företag goda möjligheter	64 %	36 %
Globalisering utgör ett hot mot arbete och företag i (landet)	26 %	42 %
Vet ej	10 %	22 %

Bara drygt en av tre européer anser att det egna landets företag gynnas av globaliseringen. I Sverige är det nästan två av tre som har den åsikten. Det är en betydande skillnad. Sverige har en lång tradition av frihandel, företag som blivit stora trots en liten hemmamarknad och en fackföreningsrörelse med en positiv inställning till öppna gränser. Det är faktorer som säkert spelat roll för svenskarnas syn på globaliseringen.

Om många svenskar ser globaliseringen som en möjlighet är det förhållandevis få som betraktar den som ett hot. Bara en av fyra anser att globaliseringen hotar jobb och företag i Sverige. I Frankrike är det sju av tio. Svenskarnas allmänna hållning till den sammanvävning av nationella ekonomier som kallas globaliseringen beror, utöver traditionerna, på att framträdande politiker i landet sällan eller aldrig ger uttryck för uttalat protektionistiska stämningar. På andra håll i Europa har protektionistiska uttalanden från partier och politiker blivit ett sätt att exploatera och förstärka en misstro mot globaliseringen som finns i mer eller mindre breda grupper.

Fig.24 I vilken utsträckning håller du med eller ej om följande påstående: EU skyddar oss från globaliseringens negativa effekter?

	Sverige	EU27
Håller med helt	9 %	7 %
Håller delvis med	37 %	36 %
Håller delvis inte med	23 %	27 %
Håller inte alls med	12 %	10 %
Vet ej	19 %	20 %
Håller med	46 %	43 %
Håller inte med	35 %	37 %

Både svenskarna och européerna i allmänhet har tilltro till EU:s förmåga att skydda oss från globaliseringens negativa effekter. Sedan förra mätningen (EB 69.2) har andelen som är för dock minskat från 53 % till 46 %. Bland européerna är minskningen betydelselös. Svenska män har en större tro på EU:s förmåga (51 %) än svenska kvinnor (41 %).

Den andel som inte tror att EU skyddar oss från globaliseringens effekter är rätt stor i Sverige (35 %) och lite större i Europa (37 %). Om dessa siffror kommer att öka med den ekonomiska krisens fördjupning återstår att se.

Fig.25 I vilken utsträckning håller du med eller ej om följande påstående: EU möjliggör för medborgare att utnyttja globaliseringens fördelar?

	Sverige	EU27
Håller med helt	16 %	8 %
Håller delvis med	50 %	40 %
Håller delvis inte med	13 %	24 %
Håller inte alls med	2 %	7 %
Vet ej	19 %	21 %
Håller med	66 %	48 %
Håller inte med	15 %	31 %

En stor övervikt av svenskarna anser att EU underlättat för medborgarna att utnyttja globaliseringens fördelar. Två av tre tycker så och bara en av sju håller inte med. I det individuella perspektivet uppfattas EU som en viktig positiv kraft i globaliseringen. I Europa finns också en övervikt, om inte lika stor, för de positiva (48 %). Det är intressant att två så övergripande och på många sätt abstrakta företeelser som globalisering och EU möter ett så positivt gensvar när de kopplas till medborgaren. Folk svarar positivt på den något cyniska frågan "What's in it for me?".

IV.b Murens fall

- murens fall till fördel för EU anser de allra flesta svenskar

Fig.26 Berlinmurens fall 1989 blev slutet för järnridån som delade Östeuropa från Västeuropa. I vilken utsträckning anser du att EU haft fördelar eller ej av murens fall?

	Sverige	EU27
Stora fördelar	54 %	26 %
Vissa fördelar	28 %	39 %
Inga större fördelar	8 %	13 %
Inga fördelar alls	2 %	6 %
Vet ej	8 %	16 %
Fördelar	82 %	65 %

Inga fördelar

10 %

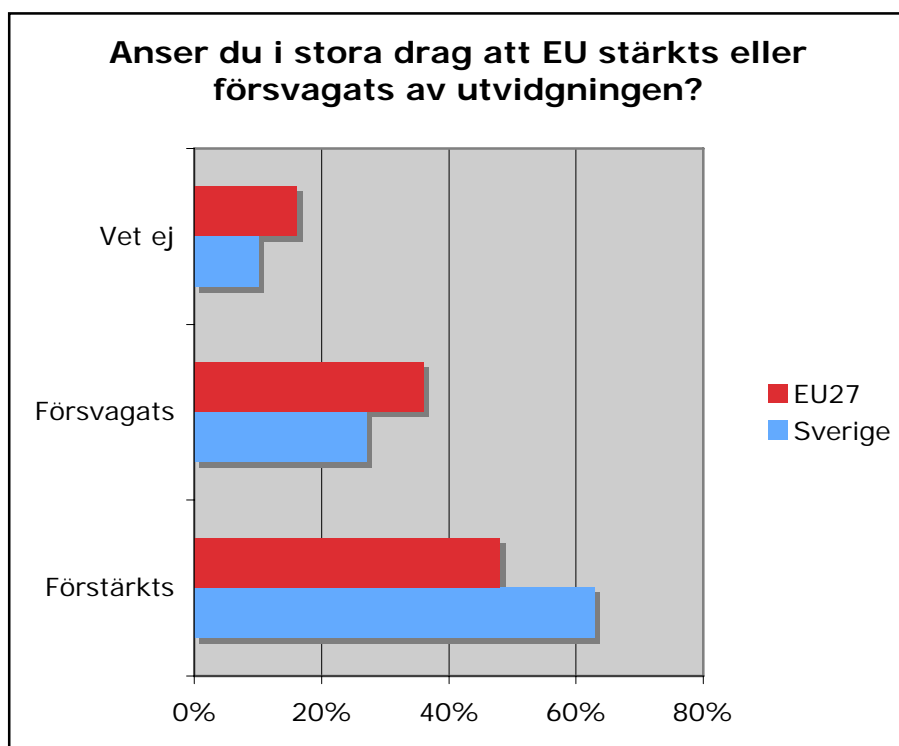
19 %

Med murens fall tog det kalla kriget slut, en rad länder i forna Östeuropa blev fria och demokratiska, länderna i väst kunde minska sina militära budgetar, handeln i det nya Europa utvecklades oerhört, Sovjetimperiet föll samman och EU kunde ta in de forna östländerna som medlemmar. Mot den bakgrunden är det lätt att förstå varför det finns stora majoriteter i såväl Sverige som Europa som anser att murens fall inneburit fördelar för EU. Fler än åtta av tio svenskar ser fördelar. Européerna är lite svalare i sin entusiasm men det är ändå mer än tre gånger så många som ser fördelar (65 %) jämfört med dem som inte ser några fördelar (19 %).

IV.c Från 15 till 27 medlemmar

- svenskarna menar att utvidgningen stärker EU
- EU:s äldsta medlemmar ser utvidgningen som en försvagning

Fig.27 Sedan 2004 har EU utvidgats från 15 till 27 medlemmar.

Svenskarna har en stark tro på utvidgningens fördelar jämfört med européerna i allmänhet. Drygt sex av tio svenskar tycker att utvidgningen från 15 till 27 medlemmar förstärkt EU medan knappt varannan europé har den uppfattningen. Med en generalisering kan man konstatera att senare medlemmar ser fler fördelar med utvidgningen än äldre. I de ursprungliga sex länderna (EU6) är det bara fyra av tio som menar att utvidgningen stärkt EU och fler (45 %) som anser att den försvagat EU. Bland de tolv tidigaste medlemmarna (EU12) finns en övervikt för dem som ser en förstärkning (44 %, medan 40 % ser en försvagning). För EU27 är siffrorna 48 % för förstärkning och 36 % för försvagning. När det

gäller de senaste tio nya medlemsländerna är det 59 % som anser att utvidgningen stärkt EU mot 21 % som menar att det lett till en försvagning. Opinionsmässigt finns med andra ord ett motstånd mot utvidgningen i EU:s gamla kärnländer. Den tolkningen förutsätter förstås att de som anser att utvidgningen leder till en försvagning av EU också motsätter sig en utvidgning. Strängt logiskt behöver inte den kopplingen göras.

V KONFLIKTEN MELLAN RYSSLAND OCH GEORGIEN

- svenskarna anser sig mycket kunniga om konflikten
- svenskarna tror mer än européerna på FN:s roll som konfliktlösare
- EU får huvudrollen som fredsskapare
- energitillgången påverkas av konflikten tror en stor majoritet

Fig.28 I augusti det här året utbröt en väpnad konflikt mellan Ryssland och Georgien. Har du hört eller läst om den här konflikten?

	Sverige	EU27
Ja, och du vet exakt vad den handlar om	49 %	36 %
Ja, men du har ingen klar bild av skeendet	44 %	46 %
Nej	7 %	15 %
Vet ej	0 %	3 %
Ja	93 %	82 %

Svenskarna visar ingen större ödmjukhet när de bedömer sina kunskaper om konflikten mellan Ryssland och Georgien. Nästan varannan menar sig veta exakt vad den handlar om. Andelen som menar sig veta exakt ökar dessutom med ålder och utbildning. Av dem som utbildat sig mer än 20 år svarar nästan sex av tio (57 %) att de vet exakt vad konflikten handlar om. Det är intressant eftersom få specialister i ämnet skulle våga hävda samma sak.

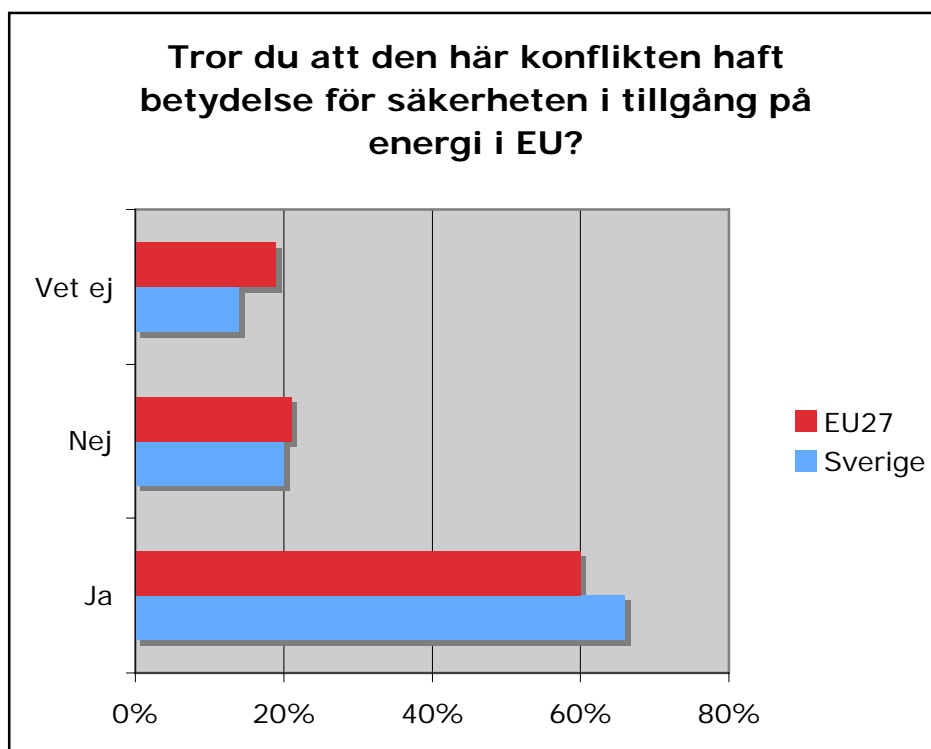
Drygt nio av tio svenskar känner till konflikten och drygt åtta av tio européer. Det får betraktas som höga siffror och berättar främst om att medietäckningen av skeendet varit mycket omfattande i hela Europa. Man kunde förvänta sig att de europeiska länderna i det forna Sovjetimperiet var mer uppmärksamma på händelserna än medborgare längre västerut, men något sådant samband finns inte i undersökningen.

Fig.29 Spänningar i en av Georgiens regioner, Sydossetien, ledde till en öppen konflikt mellan Georgiens och Rysslands väpnade styrkor. Vilken part var enligt din åsikt viktigast för att få slut på konflikten?

	Sverige	EU27
FN	22 %	14 %
Nato	4 %	9 %
EU	29 %	26 %
USA	13 %	9 %
OSSE	3 %	2 %
Ingen ovan	2 %	5 %
Vet ej	26 %	35 %

Svenskarna har, som vanligt, större tilltro till FN än européerna i allmänhet. Nästan dubbelt så många svenskar (22 %) som européer (12 %) menar att FN:s agerande var viktigast för att få slut på konflikten. När det gäller EU:s betydelse för att stoppa konflikten är skillnaden mellan svenskarna och EU-medborgarna i allmänhet liten. Dock betonar drygt var tredje svensk man EU:s betydelse (35 %) mot knappt var fjärde svensk kvinna (24 %). Men det beror i huvudsak på att många fler kvinnor (36 %) än män (16 %) svarar att de inte vet. Om det beror på verkliga skillnader i kunskap eller olika bedömningar av vad det innebär att veta är en öppen fråga. Men med tanke på att skillnaden är så stor så spelar nog bedömningarna en viss roll.

Fig.30 Konflikten mellan Ryssland och Georgien kan möjligen påverka EU:s tillgång på energi.

Svenskarna (66 %) och européerna (60 %) är rätt eniga om att konflikten haft betydelse för EU:s energiförsörjning. Var femte svarar nej på frågan. De tio länder som blev medlemmar 2004 utgörs av det gamla Östeuropa. Där tror fler än sju av tio (73 %) att konflikten påverkar tillgången på energi. I EU:s gamla kärnländer (EU6) är det knappt sex av tio (57 %) som tror det. Det tyder på att de nya länderna har en mer skeptisk inställning till Ryssland. Det enskilda landets faktiska beroende av rysk energi verkar inte vara styrande för svaren. Sverige har inget sådant beroende men fler svenskar än européer tror att tillgången på energi påverkas av konflikten.

VI EU:s BUDGET

- EU tyngs av byråkrati tror var tredje svensk
- EU:s budget bör gå till miljö- och klimatfrågor enligt svenskarna
- forskningen borde prioriteras enligt var fjärde svensk

Fig.31 På vilka av följande områden tror du att den största delen av EU:s budget spenderas? (Max 3 svar)

	Sverige	EU27
Ekonomisk tillväxt	18 %	17 %
Forskning	9 %	13 %
Utbildning	5 %	10 %
Energifrågor	16 %	13 %
Transporter	7 %	7 %
Klimat och miljöskydd	19 %	13 %
Jordbruk och landsbygdsutveckling	27 %	17 %
Regionala investeringar	33 %	14 %
Hjälp till EU:s grannar	18 %	15 %
Utveckling och humanitärt bistånd	11 %	12 %
Försvar och säkerhet	16 %	18 %
Immigrationsfrågor	5 %	8 %
Arbetsmarknad och sociala frågor	10 %	12 %
Folkhälsa	3 %	8 %
Kultur och medier	1 %	4 %
Administration och personalkostnader	33 %	18 %
Ingen av dessa	0 %	2 %
Annat	0 %	1 %
Vet ej	3 %	5 %

Var tredje svensk tror att EU spenderar största delen av sin budget på personal- och administrationskostnader. Eftersom alla har max tre svar i den här frågan har förstås den tredjedel som betonat kostnader för administration och personal också angett andra områden. Det förändrar ändå inte i grunden den profil som träder fram. Personal och administration kan med ett annat ord kallas byråkrati. Det är uppenbart att svenskarna tror att EU:s byråkrati medför större kostnader än något annat område med undantag av regionala investeringar

(33 %). Inte ens jordbruk och landsbygdsutveckling får lika höga siffror (27 %). Dessutom är andelen svenskar som lägger sin röst på byråkratin större än den är i något annat EU-land. Av de nordiska EU-medlemmarna kommer Danmark som god tvåa med 31 %. För européerna i allmänhet är det färre än en av fem som pekar ut personal och administration som särskilt kostnadskrävande.

Idén om Brysselbyråkratin, om en Europeisk union tyngd av en jättebyråkrati, tycks leva ett rätt vitalt liv i Sverige. Och det ryktet är naturligtvis inte till EU:s fördel i Sverige. Tron på den kostsamma Brysselbyråkratin sitter djupt och påverkas inte nämnvärt av andra attityder. Av dem som menar att Sverige haft fördelar av EU-medlemskapet är det 34 % som anser byråkratin vara en av de största kostnadsposterna. Av dem som förnekar att Sverige haft fördelar av medlemskapet är det 35 % som har den åsikten. 33 % med en positiv bild av EU anger byråkratin som största kostnad, och 39 % av dem med en negativ bild. Det hade varit rimligt att förvänta sig att andelen med en negativ bild varit betydligt större. Men i själva verket är myten om Bryssel som ett byråkrats europeiska fäste rätt jämt spridd i olika kategorier. Det antyder möjligen att den just därför är rätt svår att påverka. Hur som helst finns här en pedagogisk uppgift att ta sig an.

Fig.32 På vilka av följande områden anser du att den största delen av EU:s budget borde spenderas? (Max 3 svar).

	Sverige	EU27
Ekonomisk tillväxt	18 %	21 %
Forskning	25 %	16 %
Utbildning	22 %	22 %
Energifrågor	28 %	19 %
Transporter	3 %	4 %
Klimat och miljöskydd	32 %	18 %
Jordbruk och Landsbygdsutveckling	10 %	12 %
Regionala investeringar	11 %	11 %
Hjälp till EU:s grannar	6 %	6 %
Utveckling och humanitärt Bistånd	12 %	6 %
Försvar och säkerhet	14 %	15 %
Immigrationsfrågor	12 %	11 %
Arbetsmarknad och Sociala frågor	26 %	25 %
Folkhälsa	22 %	25 %
Kultur och medier	3 %	4 %
Administration och Personalkostnader	2 %	2 %
Ingen av dessa	1 %	1 %
Annat	0 %	1 %
Vet ej	2 %	3 %

Att klimatfrågor och miljöskydd kommer högst (32 %) på svenskarnas lista över vad EU:s budget borde användas till är väntat. Detsamma gäller andelen som vill ha arbetsmarknad och sociala frågor (26 %) eller hälsa (22 %) i fokus för EU:s budget. Mer överraskande är att så många svenskar ser forskning (25 %) och energifrågor (28 %) som viktiga områden att

använda EU:s resurser på. Bland européerna i allmänhet betonas forskning (16 %) och energifrågor (19 %) mindre.

Ingen är mot forskning i högtidstalen men steget är ibland långt från tal till resurser. Därför är det intressant att var fjärde svensk ser detta som en viktig budgetfråga för EU. Det är också värt att notera att forskning hamnar på plats fyra över de högst rankande budgetområdena.

Vare sig svenskar eller européer tycker att personal och administration bör dra resurser. Bara en av 50 har den uppfattningen. Svenskarna (och i mindre uträkning européerna) vill med andra ord bli av med en byråkrati många tror finns i Europeiska Unionen.

SAMMANFATTNING

Det pågår ett skifte från optimism till pessimism i Sverige och Europa. Förändringarna på en del områden är stora men människors oro gäller den stora världen snarare än den lilla.

Den tidigare ljusa bilden av ekonomin mörknar i Sverige och än mer i Europa. I den undersökning som genomfördes för ett år sedan (EB 68.1) ansåg 86 % av svenskarna att ekonomin var bra i det egna landet jämfört med 54 % i denna mätning (EB 70.1). Men det är inte frågan om ett entydigt eller kompakt mörker. Visserligen bedömer något fler svenskar arbetsmarknaden som dålig (50 %) än som bra (48 %) å andra sidan är nio av tio nöjda med ekonomin i det egna hushållet. Enligt fyra av fem svenskar är tillståndet för världens ekonomi dåligt men den svenska ekonomin uppfattas som bra av mer än hälften (54 %). Dock tyder alla framskrivningar av trender från svenska och internationella prognosinstitut på att läget försämras i ekonomin och på arbetsmarknaden. Och det kommer troligen att avspeglade sig i framtida mätningar.

De nya a-kassebestämmelserna har kritiserats i svenska medier de senaste åren. Fackföreningar, den politiska oppositionen och många andra har ifrågasatt de reformer regeringen genomfört på området. Trots det anser något fler svenskar (45 %) att arbetslöshetsersättningen är bra än dålig (41 %). Skillnaden är inte stor och det återstår att se hur opinionen påverkas av en stigande arbetslöshet.

När en ekonomisk kris rullar över världen är det självklart att det påverkar människors förväntningar på framtiden. Hälften av svenskarna väntar sig att ekonomin i Sverige ska bli sämre, och en fjärdedel att den förblir oförändrad. Nästan sju av tio (66 %) tror att arbetsmarknaden försämras under det kommande året. Förväntningarna på EU:s och världens ekonomi är negativa.

Många fler svenskar tycker att medlemskapet i EU är en bra sak jämfört med dem som anser det vara dåligt. På samma sätt är det en stor övervikt för dem som menar att Sverige haft fördelar av medlemskapet. Fler svenskar litar på än misstror den Europeiska unionen och mer än dubbelt så många har en positiv bild av EU än en negativ. I undersökningen finns det inget underlag för att beskriva svenskarna som ett speciellt EU-kritiskt folk. Siffrorna skiljer sig inte nämnvärt från dem för européerna i allmänhet.

Åtta av tio svenskar menar att Sveriges röst räknas i EU jämfört med sex av tio européer. Och en stor majoritet (62 %) tycker att EU tar hänsyn till Sveriges intressen. Det ska jämföras med att bara drygt fyra av tio EU-medborgare har den uppfattningen. Inte heller här tecknas profilen av ett speciellt EU-kritiskt folk.

När svenskar och européer bedömer hur snabbt EU utvecklas (en sjugradig skala) och hur snabbt unionen borde utvecklas uppstår en intressant skillnad. Tendensen är klar. Såväl svenskar som européer vill ha ett EU som ökar takten i sin utveckling.

Brottsbekämpning, terrorism, miljöskydd, jordbruk och fiske, forskning, stöd till utsatta regioner, energi, konkurrens och transporter är områden där svenskarna anser att beslut borde fattas inom EU. På flera andra områden – försvar och utrikespolitik, immigration, arbetslöshet, konsumentskydd och inflationsbekämpning – pekar stora minoriteter i samma

riktning. Skillnaden mellan svenskarnas preferenser och européernas är liten. Det verkar om de flesta godtar EU som en viktig beslutsarena på ett stort antal områden.

Det finns en liten övervikt för dem som vill ha den gemensamma valutan (48 %) jämfört med dem som är mot (47 %). Däremot är en stor majoritet (56 %) för en gemensam utrikespolitik. Detsamma gäller en gemensam försvars- och säkerhetspolitik. Svenskarna är dessutom, jämfört med européerna i allmänhet, entusiaster för en fortsatt utvidgning av EU. Inget av detta kan beskrivas som speciellt EU-kritiskt.

Svenskarna är genomgående mer positivt inställda till globaliseringen än EU-medborgarna i allmänhet. Många fler ser möjligheter snarare än hot i den processen. Och svenskarna tror mer på EU:s förmåga att skydda oss från globaliseringens negativa effekter och möjliggöra för medborgarna att utnyttja globaliseringens fördelar än de flesta andra européer. Sex av tio svenskar anser också att EU stärkts av utvidgningen från 15 till 27 medlemmar.

Många svenskar tror att EU använder största delen av sin budget på byråkratin och regionala investeringar. Dessutom är det en betydligt större andel svenskar än européer som pekar ut byråkrati och regionala investeringar som största budgetposter. Bilden av en omfattande Brysselbyråkrati tycks ha fått starkare fäste i Sverige än på andra håll.

Om svenskarna fick bestämma skulle EU:s budget i första hand gå till klimatfrågor och miljöskydd. Hälsa, arbetsmarknad och sociala frågor kommer också högt. Det är rätt väntat eftersom det här kan sägas vara traditionellt ”svenska” frågor. Men forskning och energifrågor får lika stora andelar och kanske signalerar att menyn för vilka frågor som svenskarna tycker är viktiga i Europa har breddats.

TEKNISK FÖRKLARING

TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 6th of October and the 6th of November 2008, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 70.1 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, "Research and Political Analysis".

The EUROBAROMETER 70.1 covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The EUROBAROMETER 70.1 has also been conducted in the three candidate countries (Croatia, Turkey and the Former Yugoslav Republic of Macedonia) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

EUROBAROMETERNS FRÅGOR

SE

A	Projektnummer (101-105)
----------	-----------------------------------

--	--	--	--	--

EB69.2 A

B	Landskod (106-107)
----------	------------------------------

--	--

EB69.2 B

C	EB projektnummer (108-110)
----------	--------------------------------------

--	--	--

EB69.2 C

D	Intervjunummer (löpnummer) (111-116)
----------	--

--	--	--	--	--	--

EB69.2 D

E	ROTERAS (OBS DETTA STYR VILKA FRÅGOR SOM SEDAN STÄLLS)
----------	--

	(117)
A	1
B	2

EB69.2 E

Alternativ 28 ställs inte i SE

Alternativ 29 ställs inte i SE

Alternativ 30 ställs inte i SE

Alternativ 31 ställs inte i SE

Q1	Vilken är din nationalitet? Ange det land (eller de länder) som stämmer för dig.
-----------	--

(FLERA SVAR MÖJLIGA)

	(158-190)
Belgien	1,
Danmark	2,
Tyskland	3,
Grekland	4,

Spanien	5,
Frankrike	6,
Irland	7,
Italien	8,
Luxemburg	9,
Nederländerna	10,
Portugal	11,
Storbritannien (England, Skottland, Wales, Nordirland)	12,
Österrike	13,
Sverige	14,
Finland	15,
Cypern	16,
Tjeckien	17,
Estland	18,
Ungern	19,
Lettland	20,
Litauen	21,
Malta	22,
Polen	23,
Slovakien	24,
Slovenien	25,
Bulgarien	26,
Rumänien	27,
	28,
	29,
	30,
	31,
Annat land (SPONTANT - AVSLUTA)	32,
Vet ej (SPONTANT)	33,

EB69.2 Q1

(AVSLUTA OM 'ANNAT LAND' ELLER 'VET EJ')

STÄLL FRÅGA QA TILL ALLA

QA1

När du träffar vänner och bekanta, diskuterar ni då politik ofta, ibland eller aldrig?

(211)

Ofta	1
Ibland	2
Aldrig	3
Vet ej (SPONTANT)	4

EB69.2 QA1

QA2

När du har en stark åsikt, försöker du då övertala dina vänner, släkt eller arbetskamrater så att dig? Händer det...?

(LÄS UPP)

(212)

Ofta	1
Ibland	2
Sällan	3
Aldrig	4
Vet ej (SPONTANT)	5

EB69.2 QA2

QA3 På det stora hela, är du mycket nöjd, ganska nöjd, ganska missnöjd eller mycket missnöjd med lever? Skulle du säga att du är...?

(LÄS UPP)

	(213)
Mycket nöjd	1
Ganska nöjd	2
Ganska missnöjd	3
Mycket missnöjd	4
Vet ej (SPONTANT)	5

EB69.2 QA3

QA4: FRÅGA INTE QA4a i CY(tcc) - CY(tcc) GÅ TILL QA4b

QA4a Hur bedömer du den nuvarande situationen för vart och ett av följande områden?

(VISA KORT MED SKALA - ETT SVAR PER RAD)

	(LÄS UPP)	Mycket bra	Ganska bra	Ganska dåligt	Mycket dåligt	(S)	
(214)	1	Situationen för den svenska ekonomin	1	2	3	4	
(215)	2	Situationen för den europeiska ekonomin	1	2	3	4	
(216)	3	Den ekonomiska situationen i världen	1	2	3	4	
(217)	4	Din personliga jobsituation	1	2	3	4	
(218)	5	Ditt hushålls ekonomiska situation	1	2	3	4	
(219)	6	Situationen för sysselsättningen i Sverige	1	2	3	4	
(220)	7	Situationen för miljön i Sverige	1	2	3	4	

EB68.1 QA4 TREND MODIFIED

FRÅGA QA4b bara i CY(tcc) - ÖVRIGA GÅ TILL QA5a

QA4b

(221)
(222)
(223)
(224)
(225)
(226)
(227)

2		1	2	3	4	
2		1	2	3	4	
3		1	2	3	4	
4		1	2	3	4	
5		1	2	3	4	
6		1	2	3	4	
7		1	2	3	4	

NEW

FRÅGA INTE QA5a i CY(tcc) - CY(tcc) GÅ TILL QA5b

QA5a

Hur bedömer du den nuvarande situationen när det gäller följande?

(VISA KORT MED SKALA - ETT SVAR PER RAD)

	(LÅS UPP)	Mycket bra	Ganska bra	Ganska dåligt	Mycket dåligt	(S)	
(228)	1	Området du bor i	1	2	3	4	
(229)	2	Sjukvården i Sverige	1	2	3	4	
(230)	3	Pensionssystemet i Sverige	1	2	3	4	
(231)	4	Arbetslöshetsunderstöd i Sverige	1	2	3	4	
(232)	5	Levnadsomkostnaderna i Sverige	1	2	3	4	
(233)	6	Relationen i Sverige mellan människor av olika nationaliteter eller med olika kulturell eller religiös bakgrund	1	2	3	4	
(234)	7	Hur ojämlikhet och fattigdom hanteras i Sverige	1	2	3	4	
(235)	8	Rimliga energikostnader i Sverige	1	2	3	4	
(236)	9	Rimliga boendekostnader i Sverige	1	2	3	4	
(237)	10	Hur den offentliga förvaltningen fungerar i Sverige	1	2	3	4	

NEW

FRÅGA QA5b ENBART I CY(tcc) - ÖVRIGA GÅ TILL QA6a

QA5b

(238)
(239)

1		1	2	3	4	
2		1	2	3	4	

(240)
(241)
(242)
(243)
(244)
(245)
(246)
(247)

3		1	2	3	4	
4		1	2	3	4	
5		1	2	3	4	
6		1	2	3	4	
7		1	2	3	4	
8		1	2	3	4	
9		1	2	3	4	
10		1	2	3	4	

NEW

FRÅGA EJ QA6a I CY(tcc) - CY(tcc) GÅ TILL QA6b

QA6a	Vad har du för förväntningar inför de kommande tolv månaderna: kommer de kommande tolv månaderna att bli bättre, sämre eller oförändrade när det gäller...?

(LÄS UPP)

(248)	1	Ditt liv i allmänhet
(249)	2	Den ekonomiska situationen i Sverige
(250)	3	Den ekonomiska situationen i ditt hushåll
(251)	4	Arbetsmarknadssituationen i Sverige
(252)	5	Din egen arbetssituation
(253)	6	Den ekonomiska situationen i EU
(254)	7	Den ekonomiska situationen i världen
(255)	8	Miljösituationen i Sverige

EB69.2 QA4a TREND MODIFIED

FRÅGA QA6b ENBART I CY(tcc) - ÖVRIGA GÅ TILL QA7a

QA6b

--	--	--

(256)	1	
(257)	2	
(258)	3	
(259)	4	
(260)	5	
(261)	6	
(262)	7	
(263)	8	

EB69.2 QA4b

FRÅGA EJ QA7a i CY(tcc) - CY(tcc) GÅ TILL QA7b

QA7a För vart och ett av följande områden, skulle du säga att situationen i Sverige är bättre eller sämre än genomsnittet bland de europeiska länderna?

(VISA KORT MED SKALA - ETT SVAR PER RAD)

		(LÅS UPP - ROTERA)	Vet ej (SPONTANT)		
(264)	1	Situationen för den svenska ekonomin	5		
(265)	2	Situationen för sysselsättningen i Sverige	5		
(266)	3	Levnadskostnaderna i Sverige	1	2	3
(267)	4	Energipriserna i Sverige	1	2	3
(268)	5	Livskvaliteten i Sverige	1	2	3
(269)	6	Miljösituationen i Sverige	1	2	3

EB69.2 QA5a (ITEMS 1-5) - EB67.2 QA7C (ITEM 6) - TREND MODIFIED

FRÅGA QA7b ENBART I CY(tcc) - ÖVRIGA GÅ TILL QA8a

QA7b

(270)	1		1	2	3
(271)	2		1	2	3
(272)	3		1	2	3
(273)	4		1	2	3
(274)	5		1	2	3
(275)	6		1	2	3

EB69.2 QA5a (ITEMS 1-5) - EB67.2 QA7C (ITEM 6) - TREND MODIFIED

FRÅGA EJ QA8a ELLER QA8b i CY(tcc) – CY(tcc) GÅ TILL QA8c

QA8a Vilka tycker du är de två viktigaste frågorna för Sverige just nu?

(VISA KORT - LÄS UPP - MAX 2 SVAR)

Brottslighet

Den ekonomiska situationen

Stigande priser/inflation

Skatter

Arbetslöshet

Terrorism

Försvars- och utrikespolitik

Boende

Invandring

Hälso- och sjukvårdssystemet

Skolväsendet

Pensioner

Skydda miljön

Energifrågor

Annat (SPONTANT)

Vet ej (SPONTANT)

EB69.2 QA6a

QA8b Vilka är de två viktigaste frågorna för dig personligen just nu?

(VISA KORT - LÄS UPP - MAX 2 SVAR)

Brottslighet

Den ekonomiska situationen

Stigande priser/inflation

Skatter

Arbetslöshet

Terrorism

Försvars- och utrikespolitik

Boende

Invandring

Hälso- och sjukvårdssystemet

Utbildningssystemet

Pensioner

Miljöskydd

Energifrågor

Annat (SPONTANT)

Vet ej (SPONTANT)

NEW

QA9a Vad tycker du generellt om att Sverige är medlem i EU? Är det ...?

(LÄS UPP)

Bra

Dåligt

Varken bra eller dåligt

Vet ej (SPONTANT)

EB69.2 QA7a

QA10a Med hänsyn till allt du känner till, skulle du säga att Sverige har tjänat på eller förlorat på att gå med i EU?

Tjänat

Förlorat

Vet ej (SPONTANT)

EB69.2 QA8a

QA9b

EB69.2 QA7b

QA10b

EB69.2 QA8b

FRÅGA QA9c OCH QA10c ENBART I CY(tcc) - ÖVRIGA GÅ TILL QA11a

QA9c

EB69.2 QA7c

QA10c

(345)

1
2
3

EB69.2 QA8c

FRÅGA EJ QA11a I Cypern (Norra) - Cypern (Norra) GÅ TILL QA11b

QA11a I dagsläget, skulle du generellt sett säga att saker går åt rätt håll eller åt fel håll i...?

(ETT SVAR PER RAD)

	(LÄS UPP)	Saker går åt rätt håll	Saker går åt fel håll	Varken det ena eller det andra (SPONTANT)	Vet ej (SPONTANT)	
(346)	1	Sverige	1	2	3	4
(347)	2	EU	1	2	3	4

EB69.2 QA11a

FRÅGA QA11b ENDAST I Cypern (Norra) - ÖVRIGA GÅ TILL QA12

QA11b

(348)	1		1	2	3	4
(349)	2		1	2	3	4

EB69.2 QA11b

QA12: FRÅGA EJ 1, 3, 4 OCH 5 i CY(tcc)

QA12 Jag skulle vilja ställa en fråga om hur mycket du litar på vissa institutioner. Vill du för var och en av följande institutioner säga om du är benägen att lita på den eller inte.

	(LÄS UPP)	Benägen att lita på	Inte benägen att lita på	Vet ej (SPONTANT)	
(350)	1	Det svenska rättsväsendet	1	2	3
(351)	2	Politiska partier	1	2	3
(352)	3	Regionala eller lokala myndigheter	1	2	3
(353)	4	Den svenska regeringen	1	2	3
(354)	5	Riksdagen	1	2	3
(355)	6	Europeiska unionen, EU	1	2	3
(356)	7	Förenade nationerna, FN	1	2	3
(357)	8	Nato	1	2	3

EB69.2 QA12 TREND MODIFIED

FRÅGA ALLA

QA13 Framkallar Europeiska unionen generellt sätt en mycket positiv, ganska positiv, neutral, ganska negativ eller mycket negativ bild för dig?

	(358)
Mycket positiv	1
Ganska positiv	2
Neutral	3
Ganska negativ	4
Mycket negativ	5
Vet ej (SPONTANT)	6

EB69.2 QA13

QA14 Vad betyder Europeiska unionen för dig personligen?

(VISA KORT - LÄS UPP - FLERA SVAR MÖJLIGA - ROTERA UPPIFRÅN OCH NER/NERIFRÅN OCH UPP)

	(359-374)
Fred	1,
Ekonomiskt välstånd	2,
Demokrati	3,
Socialt skydd	4,
Frihet att resa, studera och arbeta var som helst inom EU	5,
Kulturell mångfald	6,
Starkare röst i världen	7,
Euron	8,
Arbetslöshet	9,

Byråkrati	10,
Slöseri med pengar	11,
Förlust av vår kulturella identitet	12,
Ökad kriminalitet	13,
Inte tillräcklig kontroll vid de yttre gränserna	14,
Annat (SPONTANT)	15,
Vet ej (SPONTANT)	16,

EB69.2 QA14

FRÅGA EJ QA15a I CY(tcc) - FRÅGA1 ENDAST I EU27-LÄNDER SOM INTE INGÅR I EUROOMRÅDET - FRÅGA 2 ENDAST I EUROOMRÅDET - FM, HR OCH TR, FRÅGA ENDAST 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 10 OCH 11 - CY(tcc) GÅ TILL QA15b

QA15a Är du benägen att instämma eller inte instämma i följande påståenden?

	(LÄS UPP)	Benägen att instämma	Inte benägen att instämma	Vet ej (SPONTANT)
	1	1	2	3
(375)	Det känns som om vi är ekonomiskt mer stabila eftersom Sverige är medlem i EU			
(376)	2	1	2	3
(377)	3	1	2	3
(378)	4	1	2	3
(378)	Min röst räknas i EU			
(379)	5	1	2	3
(379)	Jag förstår hur EU fungerar			
(380)	6	1	2	3
(380)	Sveriges röst räknas i EU			
(381)	7	1	2	3
(381)	Det tas hänsyn till Sveriges intressen i EU			
(382)	8	1	2	3
(382)	EU påtvingar Sverige sina ståndpunkter			
(383)	9	1	2	3
(383)	Den svenska regeringen är lyhörd för frågor som är viktiga för svenska medborgare			
(384)	10	1	2	3
(384)	EU är lyhörd för frågor som är viktiga för svenska medborgare			
(385)	11	1	2	3
(385)	Den svenska regeringen är lyhörd för frågor som är viktiga europeiska medborgare			

EB69.2 QA15a TREND MODIFIED

FRÅGA QA15b ENBART I CY(tcc) - ÖVRIGA GÅ TILL QA16

QA15b

(386)	1		1	2	3
(387)	2		1	2	3
(388)	3		1	2	3
(389)	4		1	2	3
(390)	5		1	2	3

EB69.2 QA15b

FRÅGA ALLA

QA16 Har du hört talas om...?

	(LÅS UPP)	Ja	Nej	Vet ej (SPONTANT)	
(391)	1	Europaparlamentet	1	2	3
(392)	2	Europeiska kommissionen	1	2	3
(393)	3	Europeiska unionens råd	1	2	3
(394)	4	Europeiska centralbanken	1	2	3

EB69.2 QA16

QA17 Och för vart och ett av följande europeiska organ, tror du att de spelar en viktig roll inom EU eller inte?

	(LÅS UPP)	Viktigt	Inte viktigt	Vet ej (SPONTANT)	
(395)	1	Europaparlamentet	1	2	3
(396)	2	Europeiska kommissionen	1	2	3
(397)	3	Europeiska unionens råd	1	2	3
(398)	4	Europeiska centralbanken	1	2	3

EB69.2 QA17

QA18 Och för vart och ett av dessa organ vill jag att du säger om du är benägen att lita på det eller inte?

	(LÅS UPP)	Benägen att lita på	Inte benägen	Vet ej (SPONTANT)
--	-----------	---------------------	--------------	-------------------

			att lita på	
--	--	--	-------------	--

(399)	1	Europaparlamentet	1	2	3
(400)	2	Europeiska kommissionen	1	2	3
(401)	3	Europeiska unionens råd	1	2	3
(402)	4	Europeiska centralbanken	1	2	3

EB69.2 QA18

QA19a Vilken hastighet anser du att man har för närvarande när det gäller att bygga Europa? Titta på de här siffrorna, 1 betyder att det står stilla och 7 att det går så snabbt som möjligt. Välj den siffra som närmast motsvarar den hastighet du tycker att man f

QA19b Och vilken motsvarar bäst den hastighet du skulle vilja att man hade?

(VISA KORT MED SKALA)

(LÄS UPP)	(403)	(404)
	QA19a	QA19b
	Nuvarande hastighet	Önskad hastighet
Stillastående	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	6
Så snabbt som möjligt	7	7
Vet ej (SPONTANT)	8	8

EB66.1 QA13a&b

QA20 Om du tänker på din köpkraft, dvs. de saker som ditt hushåll har råd med i det dagliga livet, och jämför din nuvarande situation med för fem år sedan, skulle du då säga att den har förbättrats, är oförändrad, eller har blivit sämre?

(VISA KORT - ENDAST ETT SVAR)

	(405)
Förbättrats	1
Är oförändrad	2
Blivit sämre	3
Vet ej (SPONTANT)	4

EB69.2 QA27

QA21 I vilken utsträckning instämmer du i eller tar avstånd från följande påstående: Det är svårt för dig att klara av att betala alla dina räkningar i slutet av månaden.

(LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

	(406)
Instämmer helt	1

Instämmer delvis	2
Tar delvis avstånd	3
Tar helt avstånd	4
Vet ej (SPONTANT)	5

EB69.2 QA28

QA22 Generellt sett, tror du att dagens barn kommer att få ett liv som är lättare, svårare eller varken lättare eller svårare än din generation?

(LÅS UPP - ENDAST ETT SVAR)

(407)	
Lättare	1
Svårare	2
Varken lättare eller svårare	3
Vet ej (SPONTANT)	4

EB69.2 QA29

QA23 Instämmer du i eller tar du avstånd från följande påstående: Barn i Sverige skulle få ett bättre liv om de flyttade till ett annat land.

(LÅS UPP)

(408)	
Instämmer delvis	1
Tar delvis avstånd	2
Det beror på (SPONTANT)	3
Vet ej (SPONTANT)	4

NEW

QA24 För vart och ett av följande påståenden om Europeiska Unionen vill jag att du talar om för mig om du tror att det är sant eller falskt.

	(LÅS UPP - ROTERA)	Sant	Falskt	Vet ej (SPONTANT)	
(409)	1	EU består för närvarande av femton medlemsstater	1	2	3
(410)	3	Var sjätte månad tar en annan medlemsstat över ordförandeskapet i EU	1	2	3
(411)	4	För närvarande har 12 medlemsstater euron som sin valuta	1	2	3
(412)	2	Schweiz är medlem i EU	1	2	3

EB69.2 QA34 (ITEMS' SEQUENCE MODIFIED + ROTATE ADDED)

FRÅGA QA25 OCH QA26 ENDAST I EU27 - ÖVRIGA GÅ TILL QA27

QA25 Inom vart och ett av följande områden, tycker du att beslut ska fattas av den svenska regeringen eller gemensamt inom EU?

(ETT SVAR PER RAD)

		(LÄS UPP - ROTERA)	Svenska regeringen	Tillsammans med EU	Vet ej (SPONTANT)
(413)	1	Brottsbekämpning	1	2	3
(414)	2	Beskattning	1	2	3
(415)	3	Kampen mot arbetslösheten	1	2	3
(416)	4	Kampen mot terrorism	1	2	3
(417)	5	Försvar och utrikespolitik	1	2	3
(418)	6	Invandring	1	2	3
(419)	7	Utbildningsväsendet	1	2	3
(420)	8	Pensioner	1	2	3
(421)	9	Miljöskydd	1	2	3

EB69.2 QA35a

QA26 För vart och ett av följande områden, anser du att beslut ska fattas av den svenska regeringen eller gemensamt inom Europeiska unionen?

(ETT SVAR PER RAD)

		(LÄS UPP - ROTERA)	Svenska regeringen	Tillsammans med EU	Vet ej (SPONTANT)
(422)	1	Hälsfrågor	1	2	3
(423)	2	Socialvård	1	2	3
(424)	3	Jordbruk och fiske	1	2	3
(425)	4	Konsumentskydd	1	2	3
(426)	5	Vetenskaplig och teknisk forskning	1	2	3
(427)	6	Stöd till regioner som står inför ekonomiska svårigheter	1	2	3
(428)	7	Energi	1	2	3
(429)	8	Konkurrens	1	2	3
(430)	9	Transporter	1	2	3
(431)	10	Ekonomi	1	2	3
(432)	11	Inflationsbekämpning	1	2	3

EB69.2 QA36a

FRÅGA ALLA

QA27 Vilken är din uppfattning om följande påståenden? Vill du för vart och ett av dem säga om du är för eller emot?

	(LÄS UPP - ROTERA)	För	Emot	Vet ej (SPONTANT)	
(433)	1	En Europeisk monetär union med en enda valuta, Euron	1	2	3
(434)	2	En gemensam utrikespolitik för EU:s medlemsstater gentemot länder utanför EU	1	2	3
(435)	3	En gemensam försvars- och säkerhetspolitik för EU:s medlemsstater	1	2	3
(436)	4	Ytterligare utvidgning av EU under de kommande åren till att omfatta andra länder	1	2	3
(437)	5	Att Europas uppbyggnad sker snabbare i en grupp länder än i de andra länderna	1	2	3

EB69.2 QA37 (ITEMS 1-4) - EB68.1 QA22 (ITEM 5)

QA28 Den europeiska integrationen har fokuserat på olika områden de senaste åren. Vilka aspekter tycker du att EU:s institutioner skall lägga tonvikt på inom de närmaste åren för att stärka Europeiska unionen i framtiden?

(VISA KORT - LÄS UPP - ROTERA - MAX 3 SVAR)

	(438-452)
Den inre marknaden	1,
Kulturpolitik	2,
Europeisk utrikespolitik	3,
Europeisk försvarspolitik	4,
Migrationsfrågor	5,
Europeisk utbildningspolitik	6,
Miljöfrågor	7,
Energifrågor	8,
Solidaritet med fattigare regioner	9,
Vetenskaplig forskning	10,
Sociala frågor	11,
Brottsbekämpning	12,
Ingen av dessa (SPONTANT)	13,
Annat (SPONTANT),	14,
Vet ej (SPONTANT)	15,

EB69.2 QA39

FRÅGA QA29 TILL QA32 BARA I EU27 - CY(tcc) GÅ TILL QA33b - ÖVRIGA GÅ TILL QA33a

QA29 I Europeiska unionen turas medlemsstaterna om att inneha ordförandeskapet i EU-rådet för sex månader i taget. För närvarande är Frankrike ordförandeland. Har du på senaste tid läst, hört eller sett något om Frankrikes ordförandeskap i tidningar, på radio

	(453)
Ja	1
Nej	2
Vet ej (SPONTANT)	3

EB69.2 QA40 TREND MODIFIED

FRÅGA ENBART QA30 I FR - ÖVRIGA EU 27 GÅ TILL QA31

QA30

(454)

	1
	2
	3
	4
	5

EB69.2 QA41

FRÅGA ENBART QA31 I EU27

QA31

I Europeiska unionen turas medlemsstaterna om att inneha ordförandeskapet i EU-rådet för sex månader i taget. Från och med den 1 januari 2009 är det Tjeckiens tur. Har du på senare tid läst, hört eller sett något om Tjeckiens ordförandeskap i tidningar, p

(455)

Ja	1
Nej	2
Vet ej (SPONTANT)	3

EB69.2 QA42

FRÅGA ENBART QA32 I CZ - ÖVRIGA EU27 GÅ TILL QA33a

QA32

(456)

	1
	2
	3
	4
	5

EB69.2 QA43

FRÅGA ALLA UTOM CY(tcc) - CY(tcc) GÅ TILL QA33b

QA33a

Vilket av följande två påståenden är det som är närmast din åsikt när det gäller globaliseringen?

(LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

(457)

Globaliseringen utgör en bra möjlighet för svenska företag tack vare att marknader öppnas upp	1
Globaliseringen utgör ett hot för anställningar och företag i Sverige	2
Vet ej (SPONTANT)	3

EB69.2 QA48a

FRÅGA ENBART QA33b I CY(tcc) - ÖVRIGA GÅ TILL QA34a

QA33b

(458)

	1
	2
	3

EB69.2 QA48b

FRÅGA QA34a TILL DEL A - DEL B GÅ TILL QA34b

QA34a I vilken utsträckning instämmer du i eller tar du avstånd från följande påstående; EU hjälper till att skydda oss mot globaliseringens negativa effekter.

(LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

(459)

Instämmer helt och hållet	1
Instämmer delvis	2
Tar delvis avstånd	3
Tar helt och hållet avstånd	4
Vet ej (SPONTANT)	5

EB69.2 QA49a

FRÅGA QA34b TILL DEL B - DEL A GÅ TILL QB1a

QA34b I vilken utsträckning instämmer du i eller tar du avstånd från följande påstående; EU gör det möjligt för europeiska medborgare att i större utsträckning dra nytta av de positiva effekterna av globalisering.

(LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

(460)

Instämmer helt och hållet	1
Instämmer delvis	2
Tar delvis avstånd	3
Tar helt och hållet avstånd	4
Vet ej (SPONTANT)	5

EB69.2 QA49b

FRÅGA QC BARA I EU27

QC1 1989 blev Berlinmurens fall slutet på den järnridå som hade skiljt Öst- och Västeuropa från varandra. Ange om järnridåns fall sammantaget gynnade följande eller inte?

(VISA KORT MED SKALA - ETT SVAR PER RAD)

	(LÄS UPP)	Har haft stor fördel	Har haft en del fördel	Har inte haft någon direkt fördel	Har inte haft någon fördel alls	Vet ej (SPONTANT)
(504)	1 Europeiska unionen	1	2	3	4	5
(505)	2 Sverige	1	2	3	4	5
(506)	3 Du själv	1	2	3	4	5

NEW

QC2 2004 utvidgades EU från 15 till 27 länder. Generellt sett, hur skulle du bedöma denna utvidgning?

(LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

Den har stärkt Europeiska Unionen	(507) 1
Den har försvagat Europeiska Unionen	2
Vet ej (SPONTANT)	3

NEW

QC3 Om du tänker på de områden inom vilka EU får fatta beslut, vilken av följande åsikter ligger närmast din egen?

(LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

Det finns för många områden inom vilka EU får fatta beslut	(508) 1
Det finns för få områden inom vilka EU får fatta beslut	2
Antalet områden inom vilka EU får fatta beslut är lagom	3
Vet ej (SPONTANT)	4

NEW

Då går vi vidare till ett annat ämne

FRÅGA QE BARA TILL EU27

QE1 I augusti i år utbröt en väpnad konflikt mellan Ryssland och Georgien. Har du hört eller läst något om denna konflikt?

(LÄS UPP - ENDA ST ETT SVAR)

(698)

Ja, och du vet precis vad den handlade om	1
Ja, men du vet inte riktigt vad den handlade om	2
Nej	3
Vet ej (SPONTANT)	4

NEW

QE2 Spänningar i en region av Georgien, Sydostasien ledde till öppen konflikt mellan georgiska och ryska styrkor. Enligt din uppfattning, vilket av följande spelade störst roll för att få slut på konflikten?

(LÄS UPP - ENDA ST ETT SVAR)

(699)

FN	1
NATO	2
EU	3
USA	4
OSSE	5
Ingen av dessa (SPONTANT)	6
Annat (SPONTANT - SPECIFICERA)	7
Vet ej (SPONTANT)	8

NEW

FRÅGA QE2o OM "ANNAT", KOD 7 I QE2

QE2o Vad?

10 2 (700,701-720)

NEW

QE3 Tror du att denna konflikt kan påverka tryggheten i energiförsörjningen i EU?

(LÄS UPP - ENDA ST ETT SVAR)

(721)

Ja, absolut	1
Ja, till viss del	2

Nej, inte riktigt	3
Nej, absolut inte	4
Vet ej (SPONTANT)	5

NEW

FRÅGA I ALLA LÄNDER

(D15b STÄLLS ENDAST OM IP INTE FÖRVÄRVSARBETAR FÖR NÄRVARANDE - D15a = 1 TILL 4)

D15a Vilken typ av arbete/anställning/yrke har du just nu?

D15b Har du förvärvsarbetat tidigare? Vilken typ av arbete hade du senast?

	(722-723)	(724-725)
	D15a	D15b
	Nuvarande yrke	Tidigare yrke
Ej aktiva		
Hemarbetande hemmafru/hemmapappa, eller arbetssökande	1	1
Studerande	2	2
Arbetslös, eller för närvarande utan arbete	3	3
Pensionerad eller sjukpensionär	4	4
Egna företagare		
Lantbrukare	5	5
Fiskare	6	6
Egen konsult/specialist t.ex. advokat, egen läkarpraktik, revisor, arkitekt	7	7
Butiksägare, hantverkare eller liknande	8	8
Ägare/delägare av/i företag	9	9
Anställda		
Anställd konsult/specialist (t.ex. anställd läkare, advokat, revisor, arkitekt)	10	10
Företagsledande ställning, direktör eller högsta ledningen (vd, generaldirektör, annan direktör)	11	11
Annan ledande befattning t.ex. avdelningschef, lärare, tekniker	12	12
Anställd, huvudsakligen med skrivbordsarbete	13	13
Anställd med rörligt arbete, (t.ex. försäljare, chaufför...)	14	14
Anställd i servicenäringen (sjukhus, restaurang, polis, brandman...)	15	15
Arbetsledare	16	16
Specialutbildad arbetare	17	17
Arbetare, ej specialutbildad	18	18
Har aldrig förvärvsarbetat	19	19

EB69.2 D15a D15b

Nu går vi över till ett annat ämne.

FRÅGA QG BARA I EU27

QG1 EU:s budget används för många olika aktiviteter och investeringar både i medlemsstater och utanför EU. Generellt sett, om du tänker på EU:s budget, skulle du säga att...?

(VISA KORT - LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

	(887)
Du har hört talas om den, och vet precis vad den är	1
Du har hört talas om den, men känner inte till den så väl	2
Du har aldrig hört talas om EU-budgeten	3
Vet ej (SPONTANT)	4

NEW

QG2a Vilket av följande tror du att den största delen av EU-budgeten används för?

(VISA KORT - LÄS UPP - ROTERA - ENDAST ETT SVAR)

	(888-889)
Ekonomisk tillväxt	1
Vetenskaplig forskning	2
Utbildning	3
Energi frågor	4
Transporter	5
Klimatförändringar och miljöskydd	6
Jordbruk och landsbygdsutveckling	7
Regionalt stöd	8
Bistånd till EU:s grannländer, inklusive kandidatländer (vid behov, förklara att kandidatländer är länder som officiellt har ansökt om medlemskap i EU)	9
Utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd till länder utanför EU	10
Försvar och säkerhet	11
Migrationsfrågor	12
Sysselsättning och sociala frågor	13
Allmän sjukvård	14
Kultur och medier	15
Administrations- och personalkostnader, byggnader	16
Ingen av dessa (SPONTAN)	17
Annat (SPONTANT)	18
Vet ej (SPONTANT)	19

EB66.1 QA28 TREND MODIFIED

QG2b Några andra?

(VISA KORT - LÄS UPP - ROTERA - MAX 3 SVAR)

	(890-908)
Ekonomisk tillväxt	1,
Vetenskaplig forskning	2,
Utbildning	3,
Energifrågor	4,
Transport	5,
Klimatförändringar och miljöskydd	6,
Jordbruk och landsbygdsutveckling	7,
Regionalt stöd	8,
Bistånd till EU:s grannländer, inklusive kandidatländer (vid behov, förklara att kandidatländer är länder som officiellt har ansökt om medlemskap i EU)	9,
Utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd till länder utanför EU	10,
Försvar och säkerhet	11,
Migrationsfrågor	12,

Sysselsättning och sociala frågor	13,
Allmän sjukvård	14,
Kultur och medier	15,
Administrations- och personalkostnader, byggnader	16,
Ingen av dessa (SPONTAN)	17,
Annat (SPONTANT)	18,
Vet ej (SPONTANT)	19,

NEW

QG3a Vilket av följande skulle du vilja att den största delen av EU-budgeten användes för?

(VISA KORT - LÄS UPP - ROTERA - ENDAST ETT SVAR)

	(909-910)
Ekonomisk tillväxt	1
Vetenskaplig forskning	2
Utbildning	3
Energifrågor	4
Transport	5
Klimatförändringar och miljöskydd	6
Jordbruk och landsbygdsutveckling	7
Regionalt stöd	8
Bistånd till EU:s grannländer, och till kandidatländer (vid behov, förklara att kandidatländer är länder som officiellt har ansökt om medlemskap i EU)	9
Utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd till länder utanför EU	10
Försvar och säkerhet	11
Migrationsfrågor	12
Sysselsättning och sociala frågor	13
Allmän sjukvård	14
Kultur och medier	15
Administrations- och personalkostnader, byggnader	16
Ingen av dessa (SPONTAN)	17
Annat (SPONTANT)	18
Vet ej (SPONTANT)	19

NEW

QG3b Några andra?

(VISA KORT - LÄS UPP - ROTERA - MAX 3 SVAR)

	(911-929)
Ekonomisk tillväxt	1,
Vetenskaplig forskning	2,
Utbildning	3,
Energifrågor	4,
Transport	5,
Klimatförändringar och miljöskydd	6,
Jordbruk och landsbygdsutveckling	7,
Regionalt stöd	8,
Bistånd till EU:s grannländer, och till kandidatländer (vid behov, förklara att kandidatländer är	9,

länder som officiellt har ansökt om medlemskap i EU)	
Utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd till länder utanför EU	10,
Försvar och säkerhet	11,
Migrationsfrågor	12,
Sysselsättning och sociala frågor	13,
Allmän sjukvård	14,
Kultur och medier	15,
Administrations- och personalkostnader, byggnader	16,
Ingen av dessa (SPONTAN)	17,
Annat (SPONTANT)	18,
Vet ej (SPONTANT)	19,

NEW

DEMOGRAFI

D1 När det gäller politik brukar man tala om "vänster" och "höger". Var skulle du själv placera dig på den här skalan?

(VISA KORT) (FÖRESLÅ INTE - OM IP TVEKAR - LÄS UPP IGEN)

(977-978)

1 Vänster	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Höger
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Vägrar (SPONTANT)

11

Vet ej (SPONTANT)

12

EB69.2 D1

INGA FRÅGOR D3 TILL D6

D7 Kan du ge mig siffran för det påstående som bäst motsvarar din nuvarande situation?

(VISA KORT - LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

(979-980)

Gift	1
Omgift	2
Ogift, lever för närvarande med partner	3
Ogift, har aldrig levt ihop med partner	4
Ogift, har tidigare levt med partner men lever ensam nu	5
Skild	6
Har separerat	7
Änkling/Änka	8
Annat (SPONTANT)	9
Vägrar (SPONTANT)	10

EB69.2 D7

D8 Hur gammal var du när du slutade studera på heltid?

(OM IP FORTFARANDE STUDERAR, SKRIV '00' - OM IP SAKNAR UTBILDNING, SKRIV '98' - OM IP INTE

KOMMER IHÄG, SKRIV '99')

(981-982)

EB69.2 D8

(D9 FINNS EJ)

D10 Kön

Man

Kvinna

(983)

1

2

EB69.2 D10

D11 Hur gammal är du?

(984-985)

EB69.2 D11

(D12 TILL D14 FINNS EJ)

FRÅGA D15a&b FÖRE QB

(D16 TILL D24 SAKNAS)

D25 Skulle du säga att du bor i ...?

(LÄS UPP)

Glesbygd eller by

En liten eller medelstor stad

En stor stad

Vet ej (SPONTANT)

(986)

1

2

3

4

EB69.2 D25

(D26 TILL D39 SAKNAS)

D40a Om du räknar med dig själv, hur många personer på 15 år eller mer bor då i ditt hushåll?

(LÄS UPP - ANTECKNA)

(987-988)

EB69.2 D40a

D40b och hur många barn under 10 år bor i ditt hushåll?

(LÄS UPP - ANTECKNA)

(989-990)

EB69.2 D40b

D40c och hur många barn på 10 till 14 år bor i ditt hushåll?

(LÄS UPP - ANTECKNA)

(991-992)

--	--

EB69.2 D40c

D41 Var är du född ...?

(VISA KORT - LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

	(993)
i Sverige	1
i ett annat EU-land	2
i Europa, men inte i ett EU-medlemsland	3
i Asien, Afrika eller i Latinamerika	4
i Nordamerika, Japan eller Oceanien	5
Vägrar (SPONTANT)	6

EB69.2 D41

D42 Vilket av följande påståenden stämmer in på dig?

(VISA KORT - LÄS UPP - ENDAST ETT SVAR)

	(994)
Båda dina föräldrar är födda i Sverige	1
En av dina föräldrar är född i Sverige och den andra är född i en annan EU-medlemsstat	2
Din mamma och din pappa är födda i en annan EU-medlemsstat	3
En av dina föräldrar är född i Sverige och den andra är född utanför EU	4
Din mamma och din pappa är födda utanför EU	5
En av dina föräldrar är född i en annan EU-medlemsstat och den andra är född utanför EU	6
Vet ej/Vägran (SPONTANT)	7

EB69.2 D42

D43a Finns det en fast telefon i hushållet?

D43b Äger du en mobiltelefon?

	(995)	(996)
	D43a	D43b
	Fast	Mobil
Ja	1	1
Nej	2	2

EB69.2 D43a D43b

D46 Vilka av följande tillhörigheter har du i ditt hushåll?

(VISA KORT - LÄS UPP - FLERA SVAR MÖJLIGA)

	(997-1006)
TV	1,
DVD spelare	2,
Musik-CD spelare	3,
Dator	4,
Internetuppkoppling hemma	5,

En bil	6,
En lägenhet eller ett hus som du inte betalar av längre	7,
En lägenhet eller ett hus som du betalar av	8,
Ingen (SPONTANT)	9,
Vet ej (SPONTANT)	10,

EB69.2 D46

(INTERVJUPROTOKOLL)

P1 INTERVJUDATUM

(1027-1028)

DAG

(1029-1030)

MÅNAD

EB69.2 P1

P2 Tidpunkt för intervjustart

(ANGE TID I 24-TIMMARSFORMAT - ANGE TIDEN DÅ SJÄLVA INTERVJUN INLEDDES)

(1031-1032)

Timma

(1033-1034)

Minuter

EB69.2 P2

P3 Hur lång tid tog intervjun? (SKRIV MED SIFFROR)

(1035-1037)

Minuter (AVRUNDA TILL HELA MINUTER - INTE TILL 5 MINUTERSINTERVALL)

EB69.2 P3

P4 Antal personer som var närvarande vid intervjun, inklusive intervjuaren?

(1038)

Två (intervjuperson och intervjuare)	1
Tre	2
Fyra	3
Fem eller fler	4

EB69.2 P4

P5 Hur samarbetade intervjupersonen?

(1039)

Mycket bra	1
Ganska bra	2
Sisådär	3
Dåligt	4

EB69.2 P5